

The Project Gutenberg eBook of Kaukaisesta lännestä: Kolme kertomusta, by Albin Järvinen

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kaukaisesta lännestä: Kolme kertomusta

Author: Albin Järvinen

Release date: April 14, 2011 [EBook #35869]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KAUKAISESTA LÄNNESTÄ: KOLME
KERTOMUSTA ***

Produced by Tapio Riikonen

KAUKAISESTA LÄNNESTÄ

Kolme kertomusta

Kirj.

ERNESTI TURVAMÄKI [Albin Järvinen]

Helsingissä 1891,
G. W. Edlund, kustantaja.
J. Simeliuksen perillisten kirjapainossa.

SISÄLTÖ:

I. Haukansilmä:

- I. Yhtymys metsässä.
- II. Käynti majatalossa. — Eräs keino.
- III. Vihollisen jäljillä. — Kahleissa.
- IV. Tukala tila. — Eräs seikkailu.
- V. Ikävä yhtymys. — Päätetty yhteentulo.
- VI. Keskustelu. — Vankeudesta.
- VII. Uusia tuumia. — Kova onnettomuus.
- VIII. Kotiin tulo. — Ojasta allikkoon.

IX. Intialaisleirissä kahleissa. — Odottamaton apu. — Jumalan sallimus.

II. Kivisydän:

- I. Erämaan ratsastaja. — Eräs kohtaous.
- II. Kuolemasta pelastus. — Vanhuksen tiedonantoja.
- III. Hyökkäys ja voitto. — Ero.
- IV. Siirtolassa. — Selityksiä.
- V. Eräs yhtymys. — Vastenmielisiä havaintoja.
- VI. Hyökkäys siirtolaan. — Vihollisen tappio.
- VII. Havainnot. — Erään onnettoman kuolema.

III. Wituh:

- I. Nuori siirtolainen. — Saapumus. — Nuori ystävä.
- II. Vanhuksen neuvo. — Matkaan valmistus ja hyvästijättö.
- III. Rohkea ratsastus. — Levähdys.
- IV. Hyökkäys. — Voitto.
- V. Majassa. — Vaarassa. — Urhoollinen puolustus.
- VI. Hauska kotiintulo. — Ero.
- VII. Kuolon kielissä. — Ijäinen ero.

HAUKANSILMÄ.

Ensimmäinen luku.

Yhtymys metsässä.

Tämän kertomuksen tapahtumat sattuvat 1740 ja 1745 vuosien väliselle ajalle; ne johdattavat lukijan New-Yorkin siirtokunnan asutulle alueelle, Hudsonin joen varrella sijaitsevan erämaan kaitaiselle maankaistaleelle.

Oli ihana kesäkuun aamu, kun tämän äärettömän metsän sakeimmassa paikassa kaksi miestä kohtasi toinen toisensa; kappaleen matkaa kuljettuansa he seisahtuivat kukkulan rinteellä olevalle avonaiselle saarekkeelle. Asettuen kaatuneelle puunrungolle he ryhtyivät tarpeellisiin tavallisen, vaan voimakkaan ateriansa valmistuksiin.

Tämän ajan käytän lähemmin tutustuttaakseni lukijan näihin molempiin miehiin, joilla tässä kertomuksessa on varsin tärkeä osa.

Hurry, toinen heistä, jonka varsinainen nimi oli Heinrich March, joka nimi, kuten intialaisten rajanaapurein on tapa, oli hänen itsensä ottama, oli keskikokoinen, voimakas, luonteeltaan rauhaton ja levoton mies. Käytöksensä oli vapaa ja teeskentelemätön, tekemättä kuitenkaan mitään alhaisenlaista vaikutusta.

Haukansilmä, toinen heistä, oli sekä ulkomuotonsa että luonteensa puolesta paljoa erilaisempi toveriansa. Ollen hoikka ja pitkä vartaloltaan hänen jäsenissensä oli notkeutta ja kasvonsa ilmaisivat teeskentelemätöntä avomielisyyttä.

Molemmat raja-asukkaat olivat vielä elämänsä keväimessä. Hurry oli 26, Haukansilmä 24 vuoden ijässä.

Heidän pukimensa oli suurimmaksi osaksi hirven nahoista tehty ja, mitä Haukansilmän pukuun tulee, oli se erinomaisen huolellista tekoa, samalla kun hänen aseensakin olivat somemmat ja hienommat, kuin toverinsa. "Tule Haukansilmä, käykäämme käsiksi!" kehoitti Hurry valmistettuaan aterian. Haukansilmä noudatti kutsumusta ja maistettuaan palasen hän kyllähti oli alkanut ylistää kylmän riistapaistin hienoa makua.

"Eikö ole totta, että palanen hirvivasikkaa on erinomainen ruoka metsämiehelle", sanoi Hurry mielihyväästä suu hymyssä ja sitten veitikkamaisesti jatkaen: "Montako tällaista eläintä etkö ole ottanutkaan hengiltä! — Sinä olet, kuten olen kuullut, tarkka pyssymies; syyttäkös delawarelaiset olisivat sinua nimittäneetkään — Haukansilmäksi".

"Paljon mahdollista!" vastasi puhuteltu; mutta nyt elämmekin toisissa oloissa, jolloin pyssyn käyttäminen minun mielestäni sota-aseena on edullisempi. Kaiketi tiedät nuo alinomaiset intialaisten ja siirtolaisten väliset rauhattomuudet?"

"Kyllä hyvin tiedän", vastasi Hurry, "enkä näille tienoille ole tullutkaan muuta varten, kuin auttaakseni ystävääni, Hutter ukkoa, joka tuonne järven rantaan on rakentanut itselleen linnoituksen tapaisen majatalon, hänen taisteluissaan intialaisia vastaan. Sanopa minulle", hän uteliaasti jatkoi: "mikä sinut tänne erämaahan johdatti?"

"Odottelen täällä erästä hyvää ystävääni", vastasi Haukansilmä.

"Vai niin, eihän liene vaan tuota Chingachgookia, Delawaresta", keskeytti Hurry, "tuota jaloa intialaispääällikköä, josta jo minulle puhuit. Mihin paikkaan olet yhtymisesi hänen kanssansa määrännyt?"

"Tuonne järven rantaan, kalliolle", vastasi Haukansilmä, "missä heimokuntain sanotaan tavallisesti kokoontuvan rauhan sopimuksiansa hieromaan".

"Niinpä menemme sitten yhdessä", Hurry jatkoi: "Minä saatan sitten sinua Hutter vanhuksen majaan, joka molempain tytärtensä kanssa kestiystävällisesti on ottava sinut vastaan".

Näin sanoen Hurry nousi ylös ja Haukansilmä seurasi hänen esimerkkiänsä. Tarttuen pyssyihinsä he jättivät avonaisen ruokailupaikkansa ja katosivat sakeaan metsään.

Toinen luku.

Käynti majatalossa. — Eräs keino.

Hetkisen saivat seikkailijamme kulkeneeksi, kun Hurry äkkiä pysähtyi kaadetun jättiläislehmuksen kohdalle. Lähestyen sen tyvipuolta ja poistaen muutaman karvapalasan hän koverretusta puusta Haukansilmän suureksi ihmeeksi veti ilmoihin pienen venheen tuhtoineen ja airoineen. Hurry, nostaen toverinsa avulla venosen hartioilleen, kantoi sen järven rantaan, joka jo kotvasen aikaa oli ollut näkyvissä. Ollen metsäisten kukkuloiden ympäröimänä tarjosi tämä järvi viehättävän näköalan, jota Haukansilmä ei kyllin voinut ihmetellä.

Laskettuaan veneen järveen toverukset nousivat siihen ja työnsivät sen rannalta vesille. Puolen tunnin matkan rantaa pitkin soudettuaan tuli Hutterin majatalo yhtäkkiä näkyviin. Vahvain varusten ympäröimänä se pilarein päällä seiso i ylhäällä veden pinnasta, ja Hurry selitti toverilleen, minkätähden Tuomo Hutter asuntonsa näin oli varustanut.

"Kolmasti ovat ryöstöhaluiset intialaiset vanhuksen majan polttaneet poroksi maalla", sanoi Hurry, "ukko Tuomo haki sentähden turvaa järveltä. Kukaan ei voi veneettä tulla hänen luoksensa, ja veneestä hyökätessä on epäiltävää, kumpiko kääntyy tappiolle, kumpi voitolle. Sillä Hutter on kaukaisiksi ajoiksi sekä aseilla että ampumavaroilla varustettuna ja majatalokin on, niinkuin näet, rakennettu vahvoista tammipuista, jotka vihollisen kuulia vastaan muodostavat hyvän varustuksen".

Hurryn näin kertoessa lähenei vene majataloa ja tuhtolauta sai toimittaa maalleastuttavan tointa. Kiinnitettyään veneen rantaan nousi Hurry Haukansilmän kera kallion törmälle vastapäätä majataloa. "Niinpä näkyy olevankin, kuin ajattelin", hän sanoi, "talossa ei ole yhtään ihmistä, koko perhe on löytöretkellä ja kaiketi vasta iltayöllä palaa kotio".

Sillä välin kun Hurry majatalon eteisessä katseli onkivapoja, verkkoja ja muita kalastusesineitä, astui Haukansilmä sisemmälle majataloa, jonka ovet Hurry oli saanut auki. Kaikki täällä sisällä oli hyvässä järjestyksessä, kuin maan kaukaisemmissa osissa olevilla siirtolaisilla ainakin. Haukansilmä, tarkastettuaan kaikkia, lähti ulos majatalon ulkopuolella olevalle tasangolle, missä Hurry oli rasvatyynen järven katseluun vaipuneena. Heitettyään silmäyksen vesille päin Haukansilmä etäällä huomasi veneen, jonka Hurry tunsi "arkiksi", kuten Hutterin laivaa tavallisesti nimitettiin.

"Tämä on nyt se Hutterin perheen uiva asunto", sanoi Hurry ystävälleen. "Se on liitetty kokoon vahvoista hirsistä ja huoneita siinä on useampia, kuin missä muussa talossa hyvänsä. Majatalon asujamet voivat ottaa pakonsa laivaan ja soutaa järvelle, kun rannalta huomaavat uhkaavan vihollisen".

Sillä välin tuli arkki lähemmäksi. Taisi olla vaan pari sataa askelta rannasta ja samassa laskeutui arkki majatalon rantaan.

Huomatessaan ystävänsä sivulla vieraan, aivan tuntemattoman miehen, Hutter hämmästy. Jätettyään tyttärensä laivaan hän meni Hurrin luo, joka lyhyen tervehdyksen jälkeen esitteli toverinsa. "Katsos, Tuomoseni, tämä on Haukansilmä, tuo kuuluisa metsästäjä, joka turhaan ei kannakaan nimeänsä. Suuren osan nuoruudestaan hän on delawarelaisten keskuudessa oleskellut, voipi sentähden intialaisten hyökätessä olla meille erinomaisena apuna".

"Olkaa tervetullut, nuori mies!" sanoi Hutter ystävällisesti vieraalleen, ojentaen hänelle kovan, jäntevän kätensä. "Minä luotan sinun apuusi", hän jatkoi, "ja toivon sinusta lapsilleni oivaa turvaa".

"Sen lupaan teille", vastasi Haukansilmä ojentaen lupauksensa vakuudeksi oikean kätensä.

"Mutta kerropa", pyysi Hutter nuorukaista, "kuinka näihin kaukaisiin seutuihin olet tullut? Mikä on varsinaisesti synä tänne tuloosi?"

"Tuopa on pian sanottu, Hutter ukkoseni", Haukansilmä vastasi. "Saattepa kuulla kertomukseni: Olen nuorimies, tähän asti vielä saamatta sotakenttää polkea. Delawarelaisten luona oleskelin useampia vuosia, he ovat rauhallisia intialaisia, jotka paljon eroavat sotalaisista Hurooneista. Delawarelaiset pyysivät minua menemään valkoihoisten kansalaisten luo pyytämään näiltä neuvoa ja apua. Sen tein ja nyt täällä järvellä odottelen Chingachgookia, tuota jaloa puna-ihoa, ilmoittaakseni hänelle keskusteluni päätöksen valkoihoisten kanssa. Voinko tässä teitä hyödyttää on se minua ilahuttava. Chingachgookikin, minun uskottuni, kuten varmuudella voi arvata, on mielellään oleva teille apuna".

Haukansilmä oli tuskin lopettanut kertomuksensa, kun Hetty ja Judith, molemmat Hutterin tyttäriä, jotka miesten keskustellessa olivat keittiössä olleet puuhailemassa, tulivat tasangolle käskemään isää vierainensa tulemaan illalliselle. Miehet kävivät majaan ja nautitsivat mielihyvällä mehukasta riistapaistia.

Sillä välin tuli hämärä, mutta Hutter kielsi tyttäriänsä sytyttämästä valkeasta, jott'ei viholliset, jotka öisin tavallisesti ilmaantuivat järvelle, huomaisi majataloa,

"Kirkkaalla päivällä", hän varovasti muistutti, "en näiden paksujen hirsien suojassa pelkää tuhansiakaan villoista, sillä olen sekä aseilla että ampumavaroilla hyvin varustettu, mutta öinen hyökkäys on vaarallinen. Salaa he voivat veneellä lähestyä majataloa ja silloin voimme olla hukassa kaikista varokeinoista huolimatta".

Tämän kuultua miehet nousivat ylös ja Hetty ja Judithin poistuttua makuuhuoneesensa, Hutter ilmaisi tovereilleen tuumansa.

"Meidän asemassamme", hän sanoi, "on päähuomio laskettava siihen, että täydellisesti pidämme järven vallassamme. Venhe on meille samasta arvosta kuin sotalaiva. Sellaisia laivoja on täällä neljä. Kolme niistä on täällä luonamme ja neljäs tuolla järven rannassa onteloon puuhun kätkeytynä. Lienee parasta hakea sekin pois, sillä villoilla on koiran vainu ja helposti voisi venhe joutua heidän käsiinsä".

Tämä oli Hurrin ja hänen ystävästään aivan selvää, jonkatähden päättivät heti lähteä venettä tuomaan.

Kolmas luku.

Vihollisen jäljillä. — Kahleissa.

Seurueen etunenässä meni Hutter. Ilmoitettuaan tyttärilleen aikomuksestaan hän tovereinensa nousi venheeseen ja kaikessa hiljaisuudessa soudettiin ulos järvelle. Tällainen matka yön pimeydessä oli vaarallinen, kuitenkin saattoi Hutter vakavalla kädellään ohjata veneen puolen tunnin kuluttua määräraikkaan.

Ensimmäkin oli jokataholta tutkittava, näkyisikö missään tulva tuikkavan. — Koska ei mitään huomattu, niin päätettiin laskea rantaan. Hurry ja Hutter nousivat pyssyinsä hiljaa maihin ja Haukansilmä jäi venettä vartioimaan.

Koverrettu puunrunko, jossa pieni venhe oli kätkeytynä aivan lähellä vuoren rinteellä. Syvä hiljaisuus vallitsi metsässä ja vaaratta saapuivat etsijät määräraikalle. Hutter veti sangen varovasti veneen puun sisästä, nosti sen hartijoilleensa ja molemmat lähtivät nyt kulkemaan mäen rinteitä alas rantaan päin.

Tänne saavuttuansa he laskivat kevyen veneen toisen viereen veteen. Tällä tavoin saatuansa kaikki venheensä valtoihinsa, oli tarkka vaarinpito näistä tarpeellinen. He soutivat nyt sellaiseen paikkaan, mistä koko rannalle voi nähdä. Mutta yht'äkkiä taukosivat soutamasta, sillä jonkun matkan päästä huomasivat valoa, joka lähemmin katsellessa näytti sammuvulta kekäleeltä. Aivan varmalta näytti, että tässä oli intialaisten leiri ja koska he kaikessa tapauksessa seuraavana aamuna saivat tältä puolen odottaa hyökättävän, niin tahtoivat saada tiedon villien sotilasten sekä lu'usta että varustuksista.

Haukansilmä pysytteliin venheessä rannan läheisyydessä sillä aikaa kun Hurry ja Hutter salaista polkua myöten hiljaa hiipivät tulelle päin.

Lukija voi ajatella missä jännityksessä nuori mies venheessä, yksin istuen, odotteli mitä tuleman piti.

Hetkinen oli jo toverein lähdöstä kulunut, kun Haukansilmän huomion herätti ääni, joka hänen täytti pelolla. Hän kuulusteli ja kuulikin kohta läpitunkevan äänen, joka ilmaisi jotakin kauheata. Haukansilmä laski aironsa veteen ja samassa, kun venheellä lähestyi rantaa, hän selvästi kuuli kuivain oksain ritinää, jopa askeleitakin. Hetkisen oltuaan epäilyksissä, ken tulija mahtoi olla, kuului yhtäkkiä viisi tai kuusi laukausta. Hurja huuto seurasi sitä ja lehdistöstä kuului räiskettä, josta selvään voi huomata, että mies miestä vastaan taisteltiin.

"Heittäkää irti, te maalatut käärmeet!" Hurry kiljui vihasta. "Eikö siinä jo ole kyllä että olen vallassanne, tahdotteko kai vielä minut tappaakin?"

Haukansilmällä oli nyt se surullinen tieto että toverinsa uskallettuaan liian pitkälle olivat joutuneet villoin käsiin ja tietämättömänä, mitä tehdä, hän antoi veneestä merkin.

"Pysy rannasta loitolla", huusi Hutter Haukansilmälle. "Me olemme kahleissa ja minun lasteni turvallisuus riippuu kokonaan sinusta. Sinun on varovasti koettaminen päästä villoja pakoon. Jumala ei ole toki sinua hylkäävä, vaan onnellisesti vievä majataloon takaisin. — Hän sinua siunatkoon!"

"Olkaa huoleti!" huusi Haukansilmä rauhoittaen. "Minä olen tyttäriänne suojeleva niin hyvin kuin voin".

"Niin, Haukansilmä, tee mitä vallassasi on!" huusi Hurry, joka kahden intialaisen vartioimana, kädet kahleissa, seisoi muutaman askeleen päässä Hutterista. "Mutta", lisäsi hän, "minun mielestäni on parasta, että soudat majataloon, otat molemmat tyttäret ja vähän muonavaroja mukaasi ja tulet siihen paikkaan järveä, josta tänään nousimme maihin. Siitä voit löytää tien delawarelaisten luo; sillä, mitä minuun ja Tuomo ukkoon tulee, niin tietämättömyyden on, eivätkö intialaiset jo tänä yönä meiltä ota päänahkaamme".

Tässä Hurryn keskeytti karkealla kädellä suuta vasten lyönti, merkki, että yksi villoista ymmärsi niin paljo englannin kieltä, että hän miehen puheesta vähäisen ymmärsi. Heti sen jälkeen loittonivat intialaiset rannalta syvemmälle metsään, ja Hurry ynnä Hutter seurasivat heitä estelemättä.

Neljäs luku.

Tukala tila. — Eräs seikkailu.

Haukansilmä oli nyt yksin kohtalonsa nojassa. Tilansa oli sangen tukala. Kaukana metsässä olivat toverinsa, joita ei voinut auttaa ja majatalossa molemmat tyttäret avuttomina, joiden luo synkässä yössä oli vaikea päästä. Sidottuaan molemmat venheet yhteen hän souti järven keskelle päin. Täällä hän levähtääkseen heittäysi pitkäkseen veneeseen, jonka jätti aaltojen ajeltavaksi. Edellisten hetkien jännitys väsytti Haukansilmää niin että muutamassa minuutissa vastoin tahtoansa vaipui makeaan uneen, josta vasta aamun koitteessa heräsi.

Yön kuluessa hän oli lähestynyt vuoren juurta, joka kohosi jyrkkänä järven itäisellä rannalla, niin lähelle, että selvään voi kuulla lintujen laulavan. Vinha tuuli puhalsi niin ankarasti että ajoi veneen rantakiville, eikä kaikin voiminkaan hän voinut saada sitä rannasta ulommaksi. Sekin toivo, että hän tässä paikassa voisi intialaisten huomaamatta pysytellä, oli vähäinen. Neuvotonna, mitä tehdä, laski hän airon veneeseen ja tarttui pyssyyn. Olipa juuri nostamaisillaan asettaan, kun kuula lensi niin läheltä päätänsä että hänen täytyi kyyristyä ja heittäytyä pitkälle pituuttaan veneen pohjalle. Tätä seurasi huuto ja seuraavassa silmänräpäyksessä juoksi intialainen lehdiköstä, jossa oli ollut piiloutuneena, avonaiselle paikalle sitä nientä, jonka kivikolle vene oli ajautunut. Haukansilmä, huomaten vaaran, nousi yht'äkkiä ylös ja tähtäsi pyssyllään. Kuitenkin — hän maltti silmänräpäyksen; oli näet ensimmäinen kerta, jolloin hän ihmistä tähtäsi. Mutta kun näki, että tässä oli valikoiminen sen välillä joko tappaa taikka tulla tapetuksi, niin hän laukaisi ja — surkealla huudolla kaatui intialainen maahan.

Oudot tunteet valtasivat tässä silmänräpäyksessä Haukansilmän. Katumus sekoittui voittoriemuun. Ladattuaan pyssynsä uudestaan hän juoksi venheestä kaatuneen intialaisen luo, joka rentonaan makasi seljällään. Tämä ei ollutkaan hengetönnä, sillä silmänsä käännähtivät sinne tänne jokaisesta voittajan askeleesta ottaen vaarin. Nähtävästi hän odotteli sitä kuolettavaa pistosta, joka päänahkan riistämisen edellä tavallisesti käypi, vaan Haukansilmä, joka arvasi intialaisen ajatukset, rauhoitti hänen pelkonsa.

"Ei puna-iho", hän sanoi, "ei sinulla ole mitään pelkäämistä; päänahkan riistäminen ei ole minun asiiani, tahdon ennemmin vaan sinua auttaa niin hyvin kuin voin". "Vettä", huusi kuoleva janoissaan, "anna intialaisraukalle vettä!" "Sitä saat", vastasi Haukansilmä lauhkeasti ja nostaen käsivarsilleen hän kantoi hänet rantaan, jossa asetti hänen ruumiinsa sellaiseen asentoon, että saattoi palavata janoaan sammuttaa.

Muutaman minuutin intialainen istui selkä kallion suojassa rannalla, kun yht'äkkiä nyökäyttäen päättään sulki silmänsä ainiaasti. Viimmeisen silmäyksensä, jossa laupeus ja anteeksianto kuvastui, hän loi Haukansilmään.

"Hänen henkensä on haihtunut", sanoi Haukansilmä surullisesti ja nosti maahan vaipuneen ruumiin istuvaan asentoon kallioseinän nojaan. "Minä en tahtonut sinun kuolematasi, punaiho", hän sanoi lohdullisesti, "vaan itsepä annoit minulle vallan valita joko tappaa tai tulla tapetuksi, ja silloin tein minkä jokainen asemassani olisi tehnyt. Luulenpa olevani viaton".

Nämä sanat osaksi ääneen osaksi supisten lausueksaan hän ajatuksissaan keskeytyi, kun parin sadan askeleen päässä maaniemekkeeltä huomasi toisen intialaisen. Hän oli luonnollisesti vakooja, jonka pyssyn laukaus nähtävästi oli saanut liikkeelle. Intialainen, huomattuaan hänen, antoi kuulua kiihkeään huudon, johon ainakin tusina viljejä eri paikoilta vuoren harjannetta vastasi. Haukansilmä, tämän uhkaavan vaaran huomattuaan, juoksi muutamalla hyppäyksellä venheesensä, jonka muutamalla voimakkaalla aironvedolla sai ulommalle rannasta. Tuulikin oli kääntynyt, joten hänen onnistui ennen viljein tuloa soutaa syvemmälle järveä, jonne mitkään pyssynluodit eivät voineet kantaa.

Intialaiset, nähdessään toverinsa hengetönnä kallion nojassa, joutuivat hirveään raivoon ja vannonen kauhean koston Haukansilmälle he vetäytyivät metsään takaisin. Aurinko oli jo ehtinyt korkealle taivaalle kun Haukansilmä lähestyi Hutter-vanhuksen majataloa. Judith ja Hetty olivat tasangolla suuressa jännityksessä ja huoleissa odottamassa hänen tuloansa.

Viides luku.

Ikävä yhtymys. — Päätetty yhteentulo.

"Missä isämme on?" molemmat sisaret huudahtivat, kun näkivät Haukansilmän yksin tulevan luoksensa.

"Hänen kävi onnettomasti!" nuori mies vastasi yksinkertaisesti ja peittelemättä. "Hän ynnä Hurry joutuivat viljein käsiin; ja taivas tietäköön, mikä tästä lopuksi tuleekaan. Metsässä kätöksä olleen venheen olen tuonut mukani, niin että ainoastaan lautoilla taikka uiden voivat villit sotamiehet meitä lähestyä. Illampana on Chingachgook'kin yhtyvä meihin ja silloin voimme, kuten toivon, sekä arkkia että majataloa suojella, kunnes läheisen linnaväen upseerit, näistä tapauksista tiedon saatuaan, saapuvat avuksemme".

"Oi toki!" huokasi Judith, "että tämä kumminkin piti tapahtuman! — Kertokaa edes tarkemmin vangittuun kohtalosta!"

Haukansilmä antoi nyt lyhyen ja selvän kertomuksen kuluneen yön tapauksista, jota Judith ja Hetty, näyttämättä mitään liikutuksen merkkiä, jännityksellä kuuntelivat. Haukansilmän lopetettua tyttäret äännettömään surumielisyyteen vaipuneina nousivat valmistamaan päivällistä, kun sillä välin Haukansilmä asetteli aseitansa järjestykseen.

Aterian kestäessä Judith kääntyen Haukansilmään sanoi: "Kerroit jo ennen tuosta Chingachgookista. Luuletko voivamme antautua tuon intialaisen suojelukseen?"

"Varmaan, yhtä hyvin kuin minun", vastasi Haukansilmä. "Jalosydäminen hän on kuin harva heimolaisistaan".

"Mutta mitä tuo omituinen nimi, Chingachgook, oikeastaan merkitsee?" kysyi Hetty uteliaasti.

"Isoa käärmettä!" vastasi Haukansilmä. "Kavaluutensa tähden häntä niin nimitettiin. Varsinainen nimensä on Unkas, joka on vanhaa intialaissukua".

"Koska hän on niin kavala", arveli Judith, "niin saammepa hänestä oivallisen puolustajan".

Tämän sanottuaan nuori mies nousi seisoaalleen ja ryhtyi tytärten avulla majataloa mahdollisuuden mukaan varustamaan puolustustilaan ennen lähtemistänsä Chingachgookia tapaamaan.

Sillä välin tuli hämärä ja yhtymyksen hetki lähestyi. Kätkien veneen mutaan ajaantuneiden puunrunkojen sisäpuolelle Haukansilmä telkitsi majatalon niin vahvasti että aivan mahdoton oli erinomaisitta aseitta murtautua sisään. Tytärten kera astuttuaan arkkiin hän sen ohjasi ulos ulapalle. Vieno tuuli puhalteli myötäisesti, niin että puolen tunnin kuluttua saavuttiin yhtymyspaikkaan. Aurinko oli tuskin ehtinyt vuorten taa, kun intialainen soturi, pyssy kädessä, ilmaantui kallion kärjelle. "Jumala olkoon kiitetty, Käärme, että tulit", sanoi Haukansilmä.

"Tämä nyt on delawarelainen Chingachgook!" sanoi Haukansilmä molemmille tyttärille esitellessään vierasta, jota nämät arkin ovella ystävällisesti tervehtivät, jonka jälkeen molemmat miehet lähtivät kajuuttaan asioistansa neuvottelemaan ja päättämään. Muun muassa Chingachgook kertoi taipaleella järvelle kohdanneensa parven Irokeessejä, joiksi vihollismielisiä intialaisparveja myös kutsutaan ja heidän läheisyydessään huomaamatta tuntikausia oleskelleensa. "Hyvä Käärme", puuttui Haukansilmä hänen puheesensa, "kuulitko mitään vangeista heidän luonansa, näiden tyttösten isästä ja eräästä Hurry nimisestä ystävästään?"

"Chingachgook on heidät nähnyt", vastasi päällikkö, "he kävelivät vapaina ja kahleettomina villisotilasten seassa, joka vihollisen kohtelu heidän luonansa on harvinaista!"

Tämän lohduttavan uutisen Haukansilmä oitis kertoi tyttärille, jotka lausuivat toivomuksensa, että jollakin tavoin olisivat miehet pelastettavat. Palattuaan ystävänsä luo, hän tälle sitte lyhyesti kertoi tähänastisista tapauksista elämässään. Sillä välin oli arkki lähestynyt majataloa. Päästyään vihdoin rantaan olivat kaikki iloiset onnellisesta paluumatkasta. Kaikki majatalossa oli entisellään ja nautittuaan vähän ravintoa majatalon asujamet menivät levolle, jonka tarpeessa niin suuresti olivat.

Kuudes luku.

Keskustelu. — Vankeudesta.

Päivän koitteessa vuoteeltaan noustua Haukansilmä ja delawarelainen menivät ensimmäiseksi työkseen ulos tasangolle. Järvellä, jonne tarkastelevan silmäyksen heittivät, oli syvä hiljaisuus. Olivat juuri palaamisillaan majataloon, kun yhtäkkiä kaukaa järvellä huomasivat jotakin, jonka sittemmin tunsivat kahdeksi intialaiseksi soturiksi. Nämä seisoivat lautalla ja näkyivät olevan aseettomia. Mitähän noiden villien vierasten täällä oli tekemistä? Joutuin oli majatalo suojelestilaan asetettuna, sillä mahdollisesti voi muita intialaisparveja olla lautauksen seurassa. Tyttäretkään, jotka sillä välin olivat nousseet vuoteeltaan, eivät tästä käynnistä ollenkaan tulleet hämilleen vaan varustivat pyssyillä ja vetäytyivät Chingachgookin kanssa huoneisiin, kun sillä aikaa Haukansilmä jäi tasangolle odottamaan.

Hitaasti liikkuvan lautauksen ollessa noin sata askelta majatalosta hän tuleville Hurooneille huudahti: "Sanokaa, missä tarkoituksessa olette tuolla lautalla tänne tulleet?"

"Emme lähesty teitä sotilaina", vastasi toinen heistä, nimeltä Rivanoak, "tahdomme vaan rauhassa kanssanne keskustella talostanne kotoisin olevasta kahdesta miehestä, jotka leirissämme ovat vankeina ja jotka päällikkömme erinomaisesta suosioista ovat lunnaita vastaan lunastettavissa".

"Niin olkaat tervetulleet, Irokeesit lautallanne!" huusi Haukansilmä ja auttoi heitä maalle.

Kun Chingachgook ja tyttäret, nähtyään ettei vihollisesta hyökkäyksestä tullutkaan mitään, saivat kuulla Huroonein tulleen keskustelemaan ja hieromaan kauppa vankein lunastamisesta, niin tunsivatpa sydämensä kevenevän. Judith ja Hetty riensivät majataloon, toivat kaksi komeasti kirjaeltua pukua hienoimmasta punaisesta kankaasta ynnä kaksi hopealla taiteellisesti silattua pistoolia. Intialaisia nämät kapineet näkyi miellyttävän, sillä hymysuin sanoivat tästä vievänsä ilmoituksen päällikölleen ja ennen päivän laskua tuovansa vastuun.

Molemmat sotilaat laskeutuivat sitten lautalleen ja soutivat takaisin vähän matkan päässä majatalosta olevalle rannalle.

Tunti toisensa perästä kului ja jo koskettelivat auringon säteet läntisiä kukkuloita ilman että mitään merkkiä palaavasta lautasta voitiin huomata. Vihdoin Haukansilmä huomasi lähestyvän lautauksen, jolla näki nuo äsköiset intialaiset ja näiden jaloissa kahlehduina makaavan Hutterin ja Hurryn.

Lautta rantautui ja intialaiset lähettiläät, vaadittuaan rannalla seisovia riisuutumaan aseista, irroittivat vankein kahleet, jättääksensä heidät luvattuja lunnaita vastaan omaisilleen.

Rivanoak tovereineen taas palasi kiiruhtaen takaisin heimolaistensa luo.

Seitsemäs luku.

Uusia tuumia. — Kova onnettomuus.

En tarvinne kertoa iloisesta yhtymyksestä majatalossa tuon ikävän eron jälkeen. Illallista syödessä Haukansilmä molemmille miehille lyhyesti kertoi kaikki, mitä heidän poissa ollessansa oli tapahtunut, samaten Hutterkin antoi uskollisen kuvauksen omasta ja ystävänsä vankeudesta, josta eivät koskaan toivoneet pääsevänsä.

"Olen kuitenkin utelias tietämään, tahtovatko villit tästälähin sotaa vaiko rauhaa kanssamme", arveli Hurry. "Vapauttamisemme näyttää puhuvan rauhan puolesta; mutta noihin intialaisiin ei ole luottamista, sen olen kylläkin oppinut tuntemaan, pelkään vaan että Rivanoak seurueinensa tänään vaan on tarkoittanut saada tietoja majatalostamme ja varustuksistamme".

"Mahdollista kyllä", vastasi Haukansilmä, joka, tullen ovelle, näytti heille hirvennahkanauhalla sidottua ja vereen kastettua pientä puukimppua. "Tämä on intialainen sodanjulistuksen merkki", selitti hän heittäen kimpun pöydälle.

Suuri hämmästys valtasi kaikki läsnäolijat, ja arkkiin pakeneminen näkyi heistä parhaimmalta, sillä luultavaa oli vihollisen piankin lähestyvän lautoillaan ja siinä tapauksessa ei majatalo enään tarjonnut kyllin suojaa. Oli myös mahdollista että he tällä tavoin voivat välttää hyökkäyksen.

Tuota pikaa koottiin kaikki irtaimisto arkkiin, eikä tuntiakaan kulunut, kun majatalon asujamet jo olivat järvellä. Hutter ohjasi alusta läntiselle rannalle, jossa sangen varovasti noustiin maihin. Miehet, asetettuaan pyssynsä vireille, jättivät kaikessa hiljaisuudessa aluksen ja jättäen tyttäret arkkiin hiipivät hiljaa metsän tiheikön läpi löytääkseen vihollisen jäljet. Neljänneksen tuntia kuljettuansa he yhtäkkiä kaukaa huomasivat tulta tuikkavan, jonka tähden voitiin pitää varmana että vihollinen oli täällä leirissä. He lähestyivät tätä hiipien ja Chingachgook huomasi tarkalla silmällään kymmenkunnan sotilasta tulen ympärillä joutilaina makaavan. Muutaman askeleen eteenpäin kuljettuaan olivat miehemme saapuneet erään tammen ta'a, kun yksi intialaisista kuivain oksain ritinästä heräten kavahti ylös ja huomasi Haukansilmän. Huutaen kirkeällä huudolla tovereilleen merkin vihollisen läheisyydestä nämät nuolen nopeudella pyssyinsä riensivät osoitettuun suuntaan. Miehemme päättivät palata arkkiin, koska vihollinen oli heitä lukuisampikin.

Chingachgookin ja Hurryn onnistui päästä pakosalle, kun sitä vastaan Haukansilmän, joka juostessaan kompastuen tuli viivähtämään, jättiläis intialainen juuri arkin läheisyydessä sai kiinni ja vei vankina leiriin. Asiain näin ollen oli arkin asujainten mahdoton ystävätänsä pelastaa ja kun he itsekin olivat suuressa vaarassa, niin, jättäen Haukansilmän surullisen kohtalonsa nojaan, työnsivät kiiruusti aluksensa rannasta vesille.

Suuri riemu vallitsi intialaisleirissä vangitun saapumisen johdosta. Mutta se katse, millä häntä tarkastivat, oli ylevän ihmettelyn sekainen. Nuori mies oli nimittäin näillä seuduin kunnan pyssymiehenä saavuttanut hyvän maineen, jonka tähden häntä, kuten vankeja tavallisesti, ei sidottu käsistä eikä jaloista, vaan, pyssyn ja veitsen otettua pois, sai vapaana liikkua leirissä.

Kahdeksas luku.

Kotiin tulo. — Ojasta allikkoon.

Sillä välin kun Haukansilmän kävi näin surullisesti, ohjasi Hutter alustansa majataloon nähdäkseen oliko se vihollisen hyökkäykseltä säilynyt. Alus saattoi olla noin pari sataa askelta talosta — yltympäri vallitsi syvä hiljaisuus, missäkään ei vihollismielisten intialaisten jälkiä ollut nähtävissä. Hutter päätti tovereinensa sentähden rantautua. Chingachgook oli tuskin ehtinyt aluksen keulalle kun Hurry ja Hutter jo olivat tasangolla.

"Tulkaa", sanoi jälkimmäinen, "avatkaamme talossa ovet ja akkunat, jotta täällä viihtyisimme yhtä hyvin kuin ennenkin". Miehet astuivat sisään. Huoneissa vallitsi syvä hiljaisuus, mutta sitä seurasi

räiske, joka tuosta muuten niin pelottomasta Chingachgookista, hänen samassa ovea lähestyessään, tuntui jokseenkin salaiselta. Pällikkö kuunteli. Mutta samassa kuului kova intialaiskiljunta, jota seurasi Hurryn kiroileminen, ja sitten kuului siltä, kun vuorotellen olisi ankarasti painia lyöty. Chingachgook ei tiennyt mistä alottaa. Aseet kaikki olivat arkissa; sillä kukapa voi huomata että vihollinen oli tunkeutunut sisään niin tarkoin suljettuun taloon. Delawarelainen oli juuri lähtemäisillään aseitansa hakemaan, kun ovi yht'äkkiä aukesi ja Hurry, neljän Huroonilaisen saattamana, kädet sidottuina, tuli näkyviin.

Taistelu pysähtyi hetkeksi, jota minä käytän kertoakseni, miten intialaiset olivat tunkeutuneet majataloon. Yksi niistä, jotka vangittua Hutteria ja hänen onnettomuuden toveriansa Hurrya olivat tuoneet lunastettavaksi, oli tätä tilaisuutta käyttänyt hyväkseen tarkastaaksensa majatalon rakennustapaa ja asetovereineen asujainten poissa ollessa tunkeutunut sisälle. Noustuaan talon katolle ja poistettuaan muutaman kattopuun oli heidän helppo laskeutua huoneesen Hutterin paluuta odottelemaan.

Mutta luokaamme silmäyksemme tuonne tasangolle, jonne jätimme Hurryn sidottuna vihollisten keskelle. Villejä sotilaita tervehdittiin muutamalla laukauksella jonkun sadan askeleen päässä olevasta aluksesta, sillä seurauksella, että kaksi intialaista kaatui ja hetkisen kuluttua kaatuivat toisetkin koettaessaan venheellä lähestyä arkia.

Häiritsemättä saattoi Chingachgook nyt rantautua. Noustuaan tasangolle molempain tytärten seuraamana hän alkoi päästämään Hurryn kahleista kun sillä välin Judith ja Hetty riensivät isänsä luo huoneesen. Täällä oli aivan hiljaista, yhdestä huoneesta vaan kuului haikeata valitusta. Tyttäret avasivat sykkivin sydämin oven; vaan mikä näky tässä heille tarjoutui. Isänsä oli huoneen nurkassa kyyryssä pää rintaa vasten vaipuneena. Salaisen tunteen valtaamana meni Judith hänen luokseen ja aikoi paljastaa hänen päästään hatun, joka oli syvään painettuna. Mutta — oi kauhistusta — onnettoman Hutterin pääläestä oli nahka poisriistettynä. Myöskin Chingachgookiin ja Hurryyn, jotka saapuivat paikalle, tuo surkea tila, missä kuoleva vanhus oli, koski hellästi. Vanha Tuomo koki saada puhetta suustaan, vaan ei voinut muuta kuin raskaasti huoahtaa; nyökäytti vaan päätänsä — ja hänen henkensä jätti ainiaaksi maallisen kotelonsa.

Surullisen liikutuksen valtaamina seisoivat tyttäret kuolleen isänsä vieressä. "Kunnon mies hänessä erosi meistä", sanoi Hurry ja vedet tunkeutuivat Chingachgookinkin silmiin.

Samana päivänä vielä toimitettiin Hutterin hautajaiset. Peitteesen pantu ruumis upotettiin samaan paikkaan järveä, missä vuosikausia sitten vaimonsakin oli leposijan löytänyt.

Chingachgook ja Hurry huomasivat kyllä yksinänsä ajan pitemmyyteen ei voivansa pitää majataloa hallussaan; sillä aivan selvää oli että intialaiset näin onnistumattoman taistelun perästä tekisivät uuden hyökkäyksen. Hurry päätti sentähden lähteä englantilaisesta linnastosta hakemaan apua taistelussa saaliinhimoisia Hurooneja vastaan. Seuraavan päivän aamulla tapaamme hänet jo matkalla sinne, mutta Chingachgook jäi majataloon orpojen tyttösten suojelijaksi.

Yhdeksäs luku..

Intialaisleirissä kahleissa. — Odottamaton apu. — Jumalan sallimus.

Mutta palatkaamme takaisin intialaisleiriin, jonne Haukansilmän jätimme. Tuon onnettoman taistelun jälkeen Hutteria ja hänen tovereitansa vastaan oli vangilla huonot päivät. Eräänä aamuna kokoontui villien koko seurue hänen ympärilleen ja yleinen vaitiolo, syvän hiljaisuutensa tähden sitä uhkaavampi, vallitsi. Haukansilmä huomasi vaimoin ja lasten vuoleskelevan pihkaisia kuusenjuurilastuja, jotka hän tiesi pistettävän ruumiisensa ja sytytettävän, kun sillä välin kolme nuorta miestä sitoi hänet köysiin. Vanhemmat soturit sivelivät sormillaan tomahawkiensa kärkiä, ikäänkuin niiden terävyyttä koetellaksensa.

Haukansilmä ei ottanut vastarintaa. Rauhallisena, kädet sekä jalat kahleissa, hän antoi nahkahihnalla sitoa itsensä puuhun. Nämä olivat mitä tuskallisimpia silmänräpäyksiä, jotka varma kuolema olisi päättänyt, ellei yht'äkkiä jotakin odottamatonta olisi tapahtunut.

Metsästä kuului yhtäkaaa outo ääni, jota kaikki intialaiset suurella jännityksellä kuuntelivat. Ääni tuntui säännölliseltä ja jyrkeltä, kuin olisi nuijalla maahan lyöty. Taustalla puitten välissä ilmestyi vähitellen olentoja ja järjestetyssä kulussa lähestyi nyt englantilainen sotaväen-osasto, jonka punaset takit loistivat vihreän lehdistön läpi. Kohtausta, joka nyt seurasi, on vaikea kertoa. Unhottaen puuhun sitomansa vangin villit sotilaat epätoivon valtaamina pakenivat suurimmassa epäjärjestyksessä.

Saarroksiin joutuneet Huroonit nostivat kauhean huudon, jota englantilaisten sotamiesten riemuhuudot seurasivat. Harva heistä vaan pääsi pakoon, useimmat joko kaatuivat taikka otettiin vangiksi. Mutta tulipa tappiota englantilaistenkin osaksi. Kaatuneitten joukossa oli kunnan Hurrykin, intialainen oli tomahawkillaan hänen päänsä halaissut. Sittenkuin Hurry oli erittäin juhlallisesti haudattu ja Haukansilmä kiusallisesta asennostaan päästetty, lähtivät sotamiehet majataloon, jonne Chingachgook lautalla heitä saattoi.

Täälläkin kohtasi surullinen näky, sillä Hetyn, toisen sisarista, he löysivät kuoleman kielissä vuoteellaan. Hirveä kuume kalvoi viimeisiä voimiaan ja Chingachgookin sekä Haukansilmän huoneesen astuessa kuolon enkeli kirkasti jo kasvonsa piirteitä. Surullisena seisoι Judith kuolinvuoteella ja muittenkin oli nähdessään tuon niin aikaiseen poislähteneen vaikea pidättyä itseään liikutukselta. Muutaman tunnin kuluessa oli Hettykin rakkaitten vanhempainsa viereen upotettu ja Judith vuodatti katkeria kyyneleitä sisarensa kostealla haudalla.

Tällä, hiljaisella hautajaisjuhlallisuuδella päätettiin päivä ja muutaman tunnin kuluttua oli koko majatalon asujaimisto syvään uneen vaipuneena. Olivat näet aikaisin menneet levolle, sillä päivänpöitteessa tahtoivat englantilaiset soturit palata takaisin. Yksinkertaisen aamiaisen nautittuaan sotilaat laskeusivat arkkiin, joka heidät vei niemekkeelle, mistä sitten jalkaisin jatkoivat taipaletta. Englantilainen upseeri Warley, osaston johtaja, kehoitti Judithin muuttamaan kanssansa osaston kaupunkiin, jossa hän tahtoi ystävyydellä vastaan ottaa hänet perheesensä. Tätä kutsumusta hän mielellänsä seurasikin; sillä mitäpä oli, joka häntä, kaikki rakkaansa kadotettuaan, voi tässä yksinäisessä seudussa pidättää ja jossa hän intialaisten hyökkäyksistäkään ei koskaan ollut varmana.

Majatalon huolellisesti suljettua Judith ystävällisen upseerin ja muitten miesten seurassa nousi veneesen. Äänetönnä istuen Haukansilmän rinnalla, venheen tyvenellä järvellä kiitäessä, hän yhtämittaa loi katseensa majataloon, jossa suurimman osan elämänsä oli viettänyt ja jonka hän niin monen katkeran kokemuksen jälkeen kentiesi ainaisesti jätti. Vihdoin saavuttiin rantaan. Maallenusupaikalla Chingachgook erkani Judithista ja Haukansilmästä heimonsa leiriin mennäksensä, jonne seuraavan päivän illalla saapui. Suurella ilolla ottivat toverinsa häntä vastaan ja vastakin tuo oiva intialainen taisteluissa, joita delawarelaiset naapuri-heimoja vastaan kävivät, kunnosti monesti itseään. Kansansa keskuudessa Chingachgook saavutti yhä enemmän mainetta, kunnes hänenkin vuoronsa tuli. Eräässä taistelussa Hurooneja vastaan hän kaatui, ja makaa juuri lähellä mainittua järveä haudattuna. Haukansilmä, joka oli englantilaisten joukkoon liittynyt, kunnosti monissa verisissä tappeluissa itseään ja kohosi suureen maineesen. Viisitoista vuotta sai kuluneeksi ennenkuin hän tuli tilaisuuteen käydä majatalossa.

Rannassa vielä seisovalla venheellä, jonka ensin laati käytettävään kuntoon, hän sousi yli järven. Jäljettömästi eivät olleet vuodet vierineet vanhan majatalon yli. Katto oli myrskyjen hävittämä ja seinähirret mädäntyneet. Muutama ankara myrsky voi vähitellen koko rakennuksen syöstä järveen.

Surumielin Haukansilmä jätti tämän seudun, johon niin monet muistot häntä kiinnittivät. Hän ei sitä enään koskaan nähnytkään, sillä muutaman vuoden kuluttua tästä käynnistä hän vihollisen luodin lävistämänä kaatui kunnian tantereelle, ja Judith, joka koko myöhemmän elinaikansa vietti jalon Warleyn perheessä, itki tuota kunnan miestä ja säilytti häntä uskollisessa muistossa.

KIVISYDÄN.

Ensimmäinen luku.

Erämaan ratsastaja. — Eräs kohtaous.

Oli heinäkuun päivä vuonna 1857, noin kolme tuntia ennen auringon laskua, kun eräs ratsastaja istuen komean hevosen seljässä, Meksikon alueella seurasi Rio-Vermejo-joen rantaa, joka noin 70 peninkulmaa erämaan läpi juostuaan laskee Rio Grande-del-Norte jokeen.

Ratsastaja, kantaen meksikolaista metsästäjäpukua, oli arviolta noin kolmenkymmenen vuoden ikäinen mies. Ollen pitkä, hoikkavartaloinen hänen liikkeissään oli jotakin miellyttävää ja kasvonpiirteissään kuvastui avomielisyyttä ja lempeyttä. Vieno katse sinisissä silmissään, vaalean tukkansa sakeat kiekkurat, jotka ympäröivät hatun lievettä, ja laskeusivat epäjärjestyksissä hartioille, kasvoinsa kalpeus, joka meksikolaisten omituisesta ihokarvasta erosi, kaikki tuo saattoi päättämään ett'ei ratsastaja ollut espanjalaisen Amerikan polttavan auringon alta syntyisin.

Tämä ulkomuodoltaan niin rauhallisen näköinen mies kätki sydämessään leijonan urhoollisuuden, jota mikään ei voinut järkähtyttää, jonkatähden seudun asujamat eivät syyttä olleet antaneetkaan hänelle "Kivisydämen"-nimeä.

Juuri silloin, kuin lukijalle häntä esittelimme, poikkesi ratsastajamme erämaasta tiheään metsään, joka ulottuu aina Rio-Vermejo-joen rantaan.

Tämä kaukaisen lännen erämaa oli niitä, joiden yksinäisyyttä ei kaiku ainoastakaan kirveen iskusta ollut häirinnyt. Puut täällä kasvoivat omin tahtoinaan, risteilivät ja kiemuroivat toistensa yli ja ympäri, siellä täällä joskus jättäen avoimen, oksissa ja kaatuneilla puurungoilla suljetun paikan. Vuosituhansia kaatuneitten puitten muodostama maaperä on jyrkkää, milloin se kohoaa kukkuloina ja vuorina, milloin taas alenee mutaisiin soihin, joissa hirvittävät sisiliskot ja käärmeet vihreässä limassa rypien asuskelevat, samalla kun miljoonia myrkyllisiä hyönteisiä näiden kostealla pinnalla suristen lentelee ympäri. Kivisydän mahtoi olla tavallinen vieras näissä erämaissa, koskapa hän niin rohkeasti oli sinne uskaltanut, vieläpä semmoisella hetkellä, kun taivaalta pakeneva aurinko peittää maan pimeydellä, joka jättiläispuiden tiheiden oksain muodostaman peiton kautta tulee yhä sakeammaksi. Kivisydän jatkoi matkaansa, tarkasti tähytäen ja kuunnellen eteenpäin niin nopeaan kuin maanlaatu hänen hevosensa salli kulkea.

Yli useiden jokien ja jyrkkäin rotkojen hänen täytyi mennä, kun samalla joka taholta kuului milloin jaguaarin ulvominen milloin taas viekkaan tiikerikissan naukuminen, jotka näkyivät hänen jälkiänsä seuraavan.

Näistä häntä ympäröivistä vaaroista hän ei paljoakaan huolinut, tunkeutui vaan rohkeasti eteenpäin, vaikka metsäkin askel askeleelta tuli jylhemmäksi ja ikävemmäksi.

Saavuttuaan vihdoinkin kukkulan juurelle Kivisydän pysähtyi, ja laskeutumatta alas heitti tarkastelevan silmäyksen ympärilleen.

Ylt'ympäri vallitsi syvä hiljaisuus. Petoeläinten ulvonta poistui kauemmaksi; ainoastaan kallioita myöten juoksevan veden lirinä kuului.

Tummansinervä taivas oli lukemattomissa tähdissä, valkoisissa pilvissä uiva kuu heitti hopeisia säteitänsä yli kukkuloiden, joiden valaistut rinteet tekivät niin omituisen vastakohdan paikkakunnan täydelliseen pimeyteen.

Kivisydän seisahtui hetkiseksi ja kuulusteli tarkkaan pienintäkin ääntä, ollen, pyssyynsä nojaten, samalla valmiina joka silmänräpäyksessä antamaan tulta.

Huomattuansa, että kaikki oli kunnossa, hän teki liikkeen laskeutuaksensa hevosen selästä, kun hevonen yht'äkkiä pää pystyssä ja korvat pörhössä muutaman kerran syvään nuuski.

Kivisydän kuunteli ja muutaman hetken kuluttua hän kuuli useampain paikkaa lähestyvän ihmisten askeleita.

Peruuttaen nopeasti hevosensa muutaman askeleen kukkulan juurelle, hän hypähti maahan ja, suojaten itseänsä hevosensa ruumiilla, veti pyssyynsä vireisin. Koska kuitenkin ei ennustanut vaaran lähestymistä tulijoiden puolelta, niin vetäytyi turvapaikastaan pois, ja, heittäen ohjokset käsivarrelleen sekä pyssyynsä maata vasten, odotteli tulijoiden lähestymistä.

Vihdoinkin aukeni lehdikkö ja viisi ihmistä tuli näkyviin.

Toinen luku.

Kuolemasta pelastus. — Vanhuksen tiedonantoja.

Matkamiehiä, jotka pimeässä yössä erämaan läpi kulkivat, oli neljä miestä, joista kaksi horjuvin askelin taluttivat erästä naisihmistä, ja omituisinta oli kaikista että matkustajoilla, jotka näkyivät olevan valkoihoisia, ei ollut hevosta eikä tavaroita matkassaan.

Tuokiossa eivät huomanneet ratsastajan läsnäoloa, joka surkuttelun sekaisella tunteella näki heidän lähestyvän. Yht'äkkiä muuan heistä, joka näytti olevan talutettavan naisen isä, huudahti, huomattessaan Kivisydämen: "Jumala olkoon kiitetty! Olemme pelastetut, tuolla on vihdoinkin ihmisolento".

Matkailijat pysähtyivät, ainoastaan vanhus, joka nuo äsköiset sanat oli lausunut, lähestyi Kivisydäntä sanoen kohteliaasti: "Suokaa, herrani, minun pyytää teiltä, mitä ihminen toiseltaan erämaassa ei voine kieltää, turvaa ja apua".

Kivisydän ennen vastaamista tunnusteli tarkalla silmällä vierasta.

Hän näytti kuudennellakymmenennellä olevalta mieheltä, kasvonpiirteensä jalolta ja käytökseltään ylevaltä. Hiuksensa olivat ohimoilta hieman harmaat, mutta käyntinsä ja tuli tummissa silmissään niin elokasta, kuin olisi ollut vasta kolmenkymmenen ikäinen. Vaatetuksensa komeudesta ja käytöksensä ylevydestä voi päättää hänen olevan korkeata meksikolaista sukua.

Kivisydän ei ehtinyt vieraalle vielä sanaakaan virkkaa, kun muutamia askeleita sivussa seisovain keskestä kuului heikko kuolemaisillaan olevan naisen ääni.

"Isäni! Hyvä isäni!" hän huudahti. "Missä olette? Älkää minua jättäkö!"

"Täällä olen, tyttäreni!" vanhus hellästi vastaten kääntyi ja kiiruhti kutsuvan luo.

Apua tarvitsevan äänen kuullessaan ratsastajan otsa synkistyi ja silmissään välähteli tulinen liekki. Hieman viivytyään hän lähestyi ja laskien kätensä vieraan olalle kysyi: "Kenen ääni se on?"

"Kuolemaisillaan olevan tyttäreni, joka huutaa minua apuun", vastasi vanhus haikeasta surusta värähtelevällä äänellä.

Kivisydän astui lähemmäksi. Maassa oli nuori nainen pitkällään; kasvonsa olivat kalpeat kuin kuolleen, silmänsä ummessa ja ainoastaan heikko hengitys osoitti, ettei elämä vielä ollut sammunut.

Läsnäolijat tyttöraukkaa katselivat liikutettuina, joka Kivisydämeenkin näkyi koskevan.

"Oo", huudahti isä vaipuen polvilleen tyttärensä viereen, tarttuen hänen käteensä sitä suudellen: "omaisuuteni, elämäni annan sille, joka rakkaan lapseni vaan pelastaa".

Kivisydän tarkasteli miettivästi tyttöä, kääntyen sitten isään hän kysyi: "Mikä tauti häntä vaivaa?"

"Oi", vastasi isä, "parantumaton tauti, hän sai käärmeen pureman".

"Kauanko siitä on", Kivisydän kysyi.

"Juuri äsken!" isä vastasi.

Nuoren miehen katse kirkastui ja hetkisen ajateltuaan hän läsnäolijoille, vastaustansa vartooville, sanoi toivoa herättävällä äänellä: "Hetkinen vaan, niin pelastus on mahdollinen?"

Isä huudahti ilosta ja Kivisydämeen kääntyen, hän sanoi: "Oi, pelastakaa, pelastakaa! Minä olen teitä, ken lienettekään, siunaava".

"Kiiruhtakaamme", ratsastaja sanoi, "tässä ei ole viivyttelminen", ja lähestyi erästä puuta, jota tarkoin, ikäänkuin jotakin siitä hakeakseen, tutkisteli. Yht'äkkiä hän veti puukkonsa, jolla katkoi muutaman puunrunkoja kiertelevän kasvin oksia, joitten kanssa sitte palasi matkailijain tykö, jotka rauhattomina seurasivat hänen liikkeitään.

Karsittuaan kasvista lehdet ja isän riisuttua silkkisukan tyttärensä jalasta, Kivisydän avasi haavan veitsellään ja vuodatti huolellisesti siihen kasvin mehua.

Onneksi kuukin tätä tehdessä valaisi seudun kirkkaalla valollaan, jotta voi nähdä yhtä selkeästi kuin päivällä.

Koetta tehdessä lapsiparka tunsi kauheita kipuja.

Haavan päälle asetteli Kivisydän sitten lehtiä, jotka nauhalla sitoi kiinni. Näkyi heti että tytär tunsi helpoitusta, kouristukset lakkasivat, silmät ummistuivat ja hetkisen kuluttua vaipui sairas makeaan uneen.

"Jumala olkoon kiitetty", huudahti isä, "hän on siis pelastettu!"

"On!" vastasi Kivisydän, "ellei vaan kipu palaa takaisin, niin ei mitään ole pelkäämistä. Voitte nyt minuttakin tulla toimeen. Auttaessani tyärtänne olen tehnyt velvollisuuteni ja tahdon nyt poistua.

Voikaa hyvin!"

"Ei, ennenkuin saan tietää nimenne", huusi isä tarttuen nuoren miehen käteen.

"Minkätähden sitä tahdotte?" Kivisydän kysyi.

"Säilyttääkseni sitä miestä muistossani, jolle olen kiitollisuuden velassa", vanhus vastasi.

"Turhaa on että tiedätte nimeni", nuori mies virkkoi.

"Olkoon niin", sanoi isä, "en tahdo enempää nimeänne tutkistella, Sallikaa toki minun sanoa omani, jotta tiedätte, kenen olette itsellenne saattaneet kiitollisuuden velkaan, Nimeni on Don Pedro ja asunto on täällä aivan lähellä. Olen San Antonio nimisen, suuren meksikolaisella alueella sijaitsevan espanjalaisen siirtolan omistaja".

"Sen omaisuuden kyllä tunnen", keskeytti Kivisydän; "mutta sanokaa, kuinka olette keskellä yötä joutuneet tänne erämaahan?"

Don Pedro kertoi nyt lyhyesti koko tapahtuman. "Olen", sanoi hän, "tyttäreni Hermosan, jonka hengen näin pelastitte, ja muutamain ystäväni kanssa pienellä matkustuksella täältä kahden päivämatkan päässä olevaan siirtolaan nyt palaamassa. Illan pimetessä pysähdyimme metsän laitaan, koska pelkasimme yöllä eksyvämme tieltä ja olimme juuri ehtineet asettua väsyneitä jäseniämme lepuuttamaan, kun yht'äkkiä joukko villejä miehiä hyökkäsi päällemme ja, ennenkuin ehdimme käyttää aseitamme, sitoivat meidät. Eikä siinä kylläksi, rosvoilijat peittivät vielä päämme naamioilla ja laahasivat meidät kauas metsään, varmaankin siinä tarkoituksessa että kuolisimme nälkään taikka joutuisimme petoeläinten saaliiksi. Senjälkeen he hevostemme ja kapineittemme kanssa katosivat jättäen meidät oman onnemme nojaan".

Kivisydän, joka kertomusta oli tarkkaan kuunnellut, rypisti otsaansa, sillä hän näkyi arvaavan, keitä nuo rosvoilijat olivat, kuitenkin hän ei keskeyttänyt Don Pedroa, joka jatkoi:

"Olimme epätoivon tilassa ja ellei ystäväni ja onnettomuuden toverini Don Estevanin, joka omistaa jättäjävoimat, olisi onnistunut siteitensä katkoa ja meitä irroittaa kahleistamme, niin kurjasti olisimme joutuneet hukkaan. Kaikki kapineemme riistettyinä jatkoimme matkaamme jalkasin, mutta mahdotonta oli tästä aivan tuntemattomasta metsästä löytää ulos. Harhailtuamme ympäri antauduimme vihdoin kärsivällisesti kohtalomme huostaan".

"Onnettomuus tulee kuitenkin harvoin yksin — sillä yht'äkkiä huudahti tyttäreni kivusta — hän oli saanut käärmeen pureman. Silloinpa vasta epätoivomme nousi korkeimmilleen. Nyt oli ajatuksemme kuumeentapaisesti kiintyneinä siihen, kuinka saisimme lapsiraukan pelastetuksi".

"Tässä epätoivon hetkessä Jumala lähetti teidät pelastavana enkelinä luoksemme".

Kivisydän seurattuaan osaaottavaisesti Don Pedron kertomusta tahtoi nyt sanaakaan lisäämättä poistua seurueesta.

"Oi, jääkää tänne!" rukoili vanhus kääntyen Kivisydämeen, "elkää jättäkö meitä tänne erämaahan!"

Kivisydän ei mielinyt heitä kauemmaksi seurata, vaan antoi sen neuvon että odottaisivat täällä aamun tuloa, koska yön pimeydessä matkustaminen oli arveluttavaa. Mutta kun toisetkin häntä kiihkeästi pyysivät saattamaan heitä metsästä pois, niin hän siihen suostui, sanoi kuitenkin: "Olen teitä varoittanut vaan en vastaa siitä kaikesta, joka vielä voi tapahtua".

Kolmas luku.

Hyökkäys ja voitto. — Ero.

Matkailijat valmistautuivat nyt jättämään tämän paikan jossa edellinen kohtaaminen oli tapahtunut. Hermosa nukkui vielä sammalikolla, ja herättää häntä olisi ollut sangen varomatonta, joka olisi hänen paranemisellensa mitä arveluttavimpia seurauksia vaikuttanut. Kivisydän katkoi sentähden vahvan puunoksan, josta valmisti jonkunlaisen kantopaarin, jolle sitten kaksi Don Pedron palvelijaa Hermosan nostivat.

Noustuaan ratsullensa antoi Kivisydän merkin lähtöön. Nuori ratsastaja katsasti alinomaa levottomasti ympärilleen, kuin olisi odottanut jotain hirveätä tapahtuvan. Hän otti kulkunsa eräälle kukkulalle päin, jonka juurelle pian saavuttiin. Matkailijat seurasivat noin kymmenen minuutin matkan

päässä saattajasta, joka aina ratsasti hyvän matkaa edellä, kun yht'äkkiä kova laukaus kuului.

Matkailijat katsahivat taakseen. "Mitähän tämä merkitsee", Don Pedro sanoi levottomana. "Epäilemättä kavallusta!" Don Estevan vastasi katsahtaessaan tarkkaavasti ympärilleen ja nähdessään Kivisydämen loitolla katoavan pensaikon taakse.

Tätä peloittavaa ääntä seurasi hiljaisuus. Mutta tuskin oli muutama minuutti kulunut kun tiheätä ampumista eri haaroilta alkoi kuulua silmännähtävästi vastauksena aikaisemmin annettuun merkkiin. Kohta tämän jälkeen tuli Kivisydän matkailijain luo, jotka hänen poissaolonsa oli tehnyt levottomaksi.

Hänen kasvonsa olivat vaaleat ja liikkeensä levottomat.

"Teidän tahtonne mukaan on tapahtunut", hän sanoi kiukustuneena. "Minä en vastaa siitä onnettomuudesta, joka nähtävästi teitä kohtaa".

"Mikä se on? Mikä vaara meitä uhkaa", Don Pedro kysyi kavahtaen ylös.

"Intialaiset ovat meidät huomanneet", vastasi Kivisydän, "Tiikerikatin villi seurue on meidän läheisyydessämme".

"Oi!" Don Pedro huudahti kauhistuksella, "minkä nimen lausuite? Tiikerikatti, tuo peloittava rosvoilija, jonka lukemattomat rikokset vuosikautia on tämän seudun täyttäneet kauhulla, lähestyy meitä. Oi meitä, olemme hukassa!"

"Ei hän itse", Kivisydän rauhoittaen vastasi, "vaan osa hänen rosvojoukkoonsa. Nyt tarvitaan kylmäverisyyttä ja miehuutta". Hänen annettua merkin laskeutuivat kaikki nyt maahan ja alkoivat hiljaa käydä konttaamalla eteenpäin; Hermosakin oli niin paljon virkistynyt että saattoi tähän outoon kulkuun voimiansa myöten ottaa osaa. Hän tahtoi ennen viimeisetkin ponnistuksensa käyttää, kun joutua vihollisten kynsiin. Askel askeleelta tulivat matkailijat, aseet käsissä, eteenpäin, kunnes aivan lähellä huomasivat intialaiset. Neljä heistä, jotka vasemman korvansa yli pistetystä korppikotkan sulasta voi tuntea päälliköiksi, olivat nuotiovalkean ääressä kyyryssä äännettöminä polttaen piippuansa.

Kivisydämen käskystä nousivat matkailijat hiljaa ylös ja kukin heistä haki puurungon takaa suojan.

"Jätän teidät tänne", sanoi Kivisydän hiljaa, "minä menen leiriin, rauhoittukaa, ja mitä tapahtuneeka, niin elkää ennen ampuko, kuin näette minun heittävän hattuni maahan".

Matkailijat nyökäyttivät myöntäväisesti päätään ja Kivisydän katosi pensaikkoon. Siitä paikasta, mihin matkailijat olivat laskeutuneet, saattoi helposti huomata kaikki, mitä leirissä oli tekeillä, saattoipa tarkasti kuuntelemalla kuulla keskustelunkin. Kumarruksissa eteenpäin, sormi pyssyn hanassa ja katse leiriin tuijottaen matkailijat nyt kuumeentapaisesti odottivat sitä hetkeä, jolloin saisivat lauaista.

Saavuttuaan leiriin Kivisydän astui esille nuotiotulen ääreen. Hitaasti hän lähestyi intialaisia ja siitä ystävällisyydestä, jolla nämät häntä tervehtivät, saattoi huomata, että mies, jonka huostaan matkailijat olivat antautuneet, oli villoille jo vanhastaan tunnettu. Don Pedro piti ensimmältä tätä onnena, sillä hän toivoi Kivisydämen mahdollisesti voivan vaikuttaa heidän pelastukseksensa, mutta sitte hän rupesi epäilemään luullen nuorta miestä petturiksi. Matkailijat eivät tienneet vielä, kuinka tämän turvaajansa käytöstä oikein selittelisivät, kuin leiristä alkoi kuulua vilkasta keskustelua, josta seuraavan selvästi saattoi huomata: "Minun veljeni on varovainen", sanoi yksi päämiehistä, "hän on valkoihoiset hyljännyt, koska hän tietää, että Tiikerikatti on heidät intialaisten keihäille pyhittänyt".

"Valkoihoisia en ole hyljännyt", Kivisydän vastasi päättävästi, "intialaiset siinä pettyvät, minä olen vannonut valkoihoisia veljiäni suojella, ja olenkin heitä puolustava voimieni mukaan".

"Tiikerikatin käskyt ovat sitä vastaan!", huudahti yksi päälliköistä.

"Minä en ole velvollinen tottelemaan Tiikerikatin käskyjä", Kivisydän vihastuen vastasi, "minä vihaan kavaltamista enkä ole salliva punaihoisten täyttää murhaavia aikomuksiansa".

"Ooh!" huudahti ensimmäinen päälliköistä. "Tiikerikatti tahtoo, että valkoihoisten päänahka on heiltä otettava".

"Te kurjat", metsästäjä kiljaisi vihastuen, "minäkin olen valkoihoisia, niin ottakaa minunkin päänahkani!" ja silmän räpäyksessä hän heitti karvaisen hattunsa maahan, hyökkäsi samalla intialaisen päällikön päälle ja syöksi veitsensä syvälle hänen rintaansa. Samassa kuului kuin yhdestä pyssystä neljä laukausta ja toisetkin nuotiovalkean ääressä olleista päälliköistä ketertyivät veriinsä hiekalle.

Nyt alkoi hirveä viiden miehen viittätoista vastaan taistelu, joka yltyi sitä kiivaammaksi, kun kukin tiesi ettei tässä ollut armoa odotettavissa. Onneksi matkailijoilla oli pistoolit, jotka ensin

vastustajoitansa vastaan laukasivat ennenkuin sapeleillaan ryntäsivät. Kahdestakymmenestä sotilaasta kaatui kaksitoista, kahdeksan jällelle jäänyttä pötkivät pakoon.

Taistelun melske tunkeutui Hermosankin korviin, joka sivussa pensaissa sen taukoomista odotti. Pistooli kädessä tuo urhokas nainen oli joka hetkenä valmis puolustamaan. Vihdoin tuli isä kertomaan koko tapauksen, sitten nousi koko seurue ratsailleen ja lähti matkaan.

Vinhaa vauhtia ratsastaessa yökin sai kuluneeksi. Auringon nousussa matkailijat saapuivat tien risteykseen, jossa Kivisydän tahtoi heistä erota. "Teillä on tästä ainoastaan muutaman peninkulman taival siirtolaan ja tie sinne on helppo löytää", hän sanoi.

"Elkäämme kuitenkaan näin erotko toisistamme", Don Pedro vastasi, "minulla on velvollisuuksia Teitä kohtaan".

"Unhottakaa ne!" keskeytti Kivisydän. "Te palaatte kotiinne, minä taas harhailen erämaassa ja säilytän teistä muiston, joka koskaan ei ole katoova. — Jääkää hyvästi!" Näin sanoessaan hän ojensi kätensä kaikille, käänsiin ja ratsasti täyttä laukkaa pois.

Neljäs luku.

Siirtolassa. — Selityksiä.

Kaksi tuntia Kivisydämen erottua matkailijat vihdoinkin saapuivat Don Pedroksen siirtolaan, jossa kotiväki oli suuresti iloissaan heidän tulostansa.

Hermosa vetäytyi huoneesensa, jossa lankesi polvilleen kiittämään Jumalaa heidän onnellisesta pelastumisestansa erämaassa. Lopetettuaan hän vaipui syviin mietteisiin istuimelleen. Yht'äkkiä, ikäänkuin unesta kavahtaen, hän tarttui kelloon kutsuakseen jotakin luokseen. Ovi avautui ja sisään astui kaunis tummaihoisen nainen. Ystävällisesti tervehtäen hän notkistui nuoren rukoilijattaren jalkoihin ja, kiinnittäen mustat silmänsä häneen, hän kysyi: "Mitä haluatte, Hermosa?"

"Tahdoin sinua nähdä, kanssasi vähän jutellakseni", nuori hallitsijatar vastasi.

"Oi, mikä onni", huudahti Nina — se oli tytön nimi — lyöden ilosta käsiänsä yhteen. "En ole kaukaan aikaan teitä nähnyt; kuten kuulen, olette matkallanne olleet suuressa vaarassakin".

"Ken sanoi sen teille?" Hermosa kysyi. "Don Estevan kertoi kaikki, mitä erämaassa oli tapahtunut", vastasi Nina, "hän kertoi myös siitä miehestä, joka niin urhokkaasti oli teitä puolustanut, ja Don Torribio, hovimestarinne, sanoi tuntevansa Kivisydämen, vaan vakuutti myös, että hänen hyvyytensä vain oli näennäistä, jonka takana pirullinen petos piili".

Kuin salaman satuttamana Hermosa nämät sanat kuullessaan kavahti ylös huudahtaen: "Mahdotonta! Missä on Don Torribio? Käske häntä luokseni!"

Hetkisen kuluttua tuli Torribio, keskiaikainen kaunis mies, viehättävä ja notkea käytöksessään, sisään. Nöyrästi kumartaen hän tervehti hallitsijatartansa, joka ystävällisesti ojentaen kätensä sanoi: "Olen onnellinen Teidät nähdessäni. Istukaa ja kertokaa minulle jotakin tuosta miehestä, joka kutsuu itseään Kivisydämeksi ja joka erämaassa niin paljon meitä hyödytti. Kuten olen saanut tietää, kuulutte tuntevan hänet".

"Oi, jotta voisin sanoa Teille totuuden!" Don Torribio huudahti. "Kivisydän tuo nuori seikkailija, jonka olette nähneet, on villin Tiikerikatin, tuon peloittavan rosvoilijan poika, jonka nimeäkin koko seudussa mainitaan kauhulla".

Ikäänkuin käärmeen pistämänä Hermosa vaipui istuimellensa, kasvonsa kalpenivat ja vapisevalla äänellä hän sanoi: "Mahdotonta! Se mies, joka niin jalosti meitä kohteli, ei voi olla mikään pelottava rosvoilija".

"Olen kuitenkin kertova, mitä henkenne pelastajasta tiedän", Torribio jatkoi. "Kivisydän on tuon kuuluisan Tiikerikatin poika, niinkuin jo mainitsin. Isän maine on luonnollisesti siirtynyt poikaan ja tehnyt tämän yhtä peloittavaksi, kuin hänenkin. Kuitenkin on minun tunnustaminen, että vaikka häntä monesta rikoksesta ja häpeällisestä teosta syytetään, ei vielä ole ollut mahdollista saada häntä syytteen alaiseksi. Kaikki, mitä hänestä kerrotaan, on läpitunkemattomaan salaisuuteen kiedottuna. Kivisydän lienee noita tunnetuita mehiläis-metsästäjöitä, joiksi muutamia puolivillejä kutsutaan, jotka ympäri heinäaavikoita ratsastelevat ja tuontuostakin ystävällisessä sovussa liittyvät intialaisiin".

"Kuinka mielelläni enkö riistäisi sitä salaisuuden huntua, joka henkenne pelastajata ympäröi! Kentiesi joskus tähän tilaisuus tarjoutuu".

"Oi, kuinka olisin teille kiitollinen siitä", Hermosa vastasi ojentaen kätensä hovimestarille, joka kohteliaasti tervehtäen poistui.

Viides luku.

Eräs yhtymys. — Vastenmielisiä havaintoja.

Erottuaan matkailijoista, jotka, kuten olemme kuulleet, onnellisesti saapuivat kotiinsa, Kivisydän käänti hevosensa tiheässä metsässä olevaan vuoren luolaan, joka oli useinmainitun rosvoilijan, Tiikerikatin, suosima olopaikka.

Vaivaloisen kulun jälkeen hän vihdoinkin saapui piilopaikalle, jonka aukon sakea pensasto peitti. Kytkien hevosensa puuhun, hän pensaikkoa raottaen astui maanalaiseen huoneeseen, jonka nurkasta löytämällänsä soihdulla valaisi. Neljänneksen tuntia varrottuaan kuului hevosen kavioiden kopsetta, joka seisautui rotkon edustalle. Heti jälkeen astui Tiikerikatti sisään.

Tämä villi rosvoilija oli hämmästyttävän kookas mies. Leveät hartiansa ja jäntevät jäsenensä osoittivat, että voimansa, vaikka jo useita vuosia keski-ikänsä pitemmälle ehtineenä, olivat vielä käyttämättömässä kunnossa. Ilman vaikuttamasta tulipunaiseksi muuttuneesta iho karvastaan voi huomata Tiikerikatin kuuluvan valkoihoisiin. Pukunsa oli puoleksi meksikolaisten ja punaihoisten; kuitenkin todistivat piikkisijan piikeillä ja lasihelmeillä koristetut moksasiininsa hänen mieltymystään intialaispukuun.

Leveäteräinen veitsi, sotakirves ja kuula- sekä ruutipussi riippui nahkaisessa kireälle vedetyssä vyössään.

Korvallisensa yli hän kantoi valkopäistä kotkankynää, päällikön tuntomerkkiä, ja kädessään hän piteli suuren suurta, hopealla hienosti kirjaeltua pyssyä.

Tämä siis oli nyt se mies, jolle intialaiset olivat antaneet Tiikerikatin nimen.

Synkkä pilvi laskeutui hänen leveälle otsalleen ja kääntyen poikaansa hän lausui: "Näyt unhottaneen että olen isäsi; sillä päättäen kaikesta, mitä olen kuullut, olet tuohon Don Pedroon, jota kuolemaani asti vihaan, ystävällisesti liittyneenä".

Näin sanoen hän heitti ankaran katseen Kivisydämeen, joka närkästyksissään iskien pyssyinsä maahan ja kääntyen isäänsä kiljasi: "Olette siis todellakin hätyyttäneet matkailijoita, jotka rauhallisesti kulkevat pitkin tietä. Tämä on kovin minua vihastuttanut. Kutsutte itseänne isäksi, suokaa anteeksi, jos olen pakoitettu nyt sanomaan, ett'en voi teitä rakastaa".

"Mitä minuun tulee, niin ei ainoatakaan sanaa suustanne joko synnyinpaikastani tai muista perheellisistä suhteistani ole todistamassa, niin että ylimalkaan alan epäillä olevan sukulaisuuden siteitä välillämme ollenkaan".

"Haluan puhua suuni puhtaaksi!" Kivisydän kiljaisi vihaisena. "Silmäni ovat avautuneet. Olette lapsuudestani saakka koettaneet sydämestäni kaikki säälivät tunteet tukahuttaa; siinä ette, kiitos Jumalan, ole onnistuneet, ja nyt olen päättänyt elää omin nokkini, saattakoon tämä päätös mihin hyvänsä". Näin sanoen Kivisydän suuresti kiivastuen poistui. Hampaitaan purren rosvoilija vanhus seurasi nuorta ratsastajaa, joka ratsullaan pian katosi sakeaan metsään.

Kuudes luku.

Hyökkäys siirtolaan. — Vihollisen tappio.

Kivisydämen poistuttua rosvoilija nousi ratsullensa ja ratsasti intialaistensa leiriin. Villisoturit olivat Tiikerikatin saapuessa istuallaan tupakoiden nuotiotulen ympärillä. Nähdessään hänen he kunnioittavasti nousivat seisalleen, merkki, että häntä pidettiin suuressa kunniaassa. Ystävällisesti vastattuaan heidän tervehdyksiensä hän viittoi heitä kokoutumaan ympärilleen, jonka jälkeen kuuluvalla äänellä lausui: "Apaakkein päälliköt, te urholliset soturit! Elkäämme kauempaa viivytelkö

kukistaa vihollisemme Don Pedron ylpeyttä. Kukin asettukoon paikalleen, Urubuksen huuto on oleva hyökkäyksen merkinä".

Hyväksymisen merkiksi päälliköt kumarsivat Tiikerikatille, jonka johdolla sitten teltat otettiin pois ja lähdettiin Don Pedron siirtolaa kohti. Päivän koitteessa saavuttiin lavealle pitkää heinää kasvavalle aavikolle, jota kesti hyvän aikaa, sitten tultiin taas sakeaan metsään ja vasta seuraavana päivänä yön pimetessä lähestyttiin San Antonio siirtolaa.

Vahtimies, joka läpi yön oli siirtolan turvallisuuden takia valveilla, oli kuullut askeleita, jotka vaikka olivatkin hiipiviä, tyynenä yönä sitä selvemmin kuuluivat. Hän laukasi heti pyssyinsä siirtolan asujamille merkiksi, että vihollinen oli läheisyydessä. Don Pedros nousi peljästyksissään vuoteeltaan ja aavistaen lähestyvän vaaran, puhalteli sotatorveen, joka kutsui kaikki näillä tiluksilla olevat miehet aseisin. Muutamassa minuutissa oli melkoinen joukko miehiä koolla, jotka päivää ennen olivat saapuneet siirtolaa suojelemaan intialaisten hyökkäyksiä vastaan.

Kului hetkinen ilman että yön rauhallisuutta mikään häiritsi. Silloin yht'äkkiä Urubuksen kiljunta kuului tyynessä yössä. Toistamiseen kuului kiljunta, miesten riveissä syntyi nyt eloisuutta. Kolmannen kerran vielä huuto uudistui ja silloin vasta nousi hirvittävä melu joka taholta; intialaiset hyökkäsivät siirtolan äärimmäisiä varustuksia vastaan, joille koettivat kiivetä, mutta kovan vastustuksen perästä siirtolaiset heittivät heidät takaisin tulipommeilla ladatuilla pyssyillänsä, levittäen kuoloa ja hävitystä intialaisten leirissä.

Taistelua jatkettiin läpi yön vähillä loma-ajoilla ja loppui vasta sitten kun aurinko oli ehtinyt korkealle taivaalla. Ilohuudolla intialaiset tervehtien aurinkoa syöksivät uudessa vimmassa eteenpäin. Siirtolaiset jättivät, ikäänkuin pakosalle lähtevinään, asemansa julmistuneitten sotilasten seuraamina.

Mutta, oi kauhistusta, mitä tapahtui? — Yht'äkkiä kuului hirvittävä räjäys. Tanner jymisi heidän jalkainsa alla ja ilmaan heitetyt intialaiset putosivat kappaleina maahan. Siirtolaiset olivat, näet, kaivaneet maahan alaisia käytäviä, jotka he täyttivät ruudilla, jonka intialaisten lähestyessä sytyttivät. Pelottava oli vihollisten kauhistus. Mielettöminä he pakenivat joka haaralle. — Valkoihoiset pelastuivat.

Kun murhaavan taistelun perästä Don Pedros ystävineen meni taistelutantereelle, he täällä löysivät hävityksen seassa pahoin haavoitetun sotilaan, joka näytti heistä sangen oudolta. Ihokarvaltaan valkoinen hän sekä pukunsa että aseittensa puolesta näytti päälliköltä.

Don Pedros käski viedä miehen majaan häntä vielä viimeisillä hetkillään kunnioitettavaksi. "Tämä ei ole kukaan muu, kuin Tiikerikatti, tuo peljätty rosvoilija", sanoi Don Estevan nähdessään haavoitetun. Niin olikin. Kuullessaan rosvoilijan nimen pääsi läsnäolijoista pelästyksen huuto. Tiikerikatti, jonka monista haavoista verta vuoti, heräsi vihdoin kuumeen tapaisesta unestaan. Don Pedros oli juuri häntä lähestymäisillään puhutellaksensa, kun ulkoa kuului hevosen kavioiden kopsetta. Ratsastaja ajoi samassa pihalle, jonka Don Pedros pian tunsu samaksi uskolliseksi saattajakseen erämaassa. "Kivisydän" hän ilosta huudahtaen riensi nuorta ratsastajata vastaan. Kuullessaan Kivisydämen nimen Tiikerikatti hämmästyksestä äännähtäen vaipui liikkumatonna vuoteelleen.

Seitsemäs luku.

Havaintoja. — Onnetoman kuolema.

Erottuaan isästään luolassa ei Kivisydän ollut häntä sen koommin tavannut. Aavistaen intialaisten aikovan Don Pedrosta vahingoittaa hän pysytteliin siirtolan läheisyydessä voidakseen tarpeen tullessa tälle nyt rakkaaksi tulleelle ukolle olla apuna.

"Onnetoin!" Kivisydän huudahti nähdessään verissään makaavan Tiiketikatintin.

"Kivisydän!" vastasi rosvoilija kohottautuen vuoteeltaan ja tuijottavin silmin nuorukaiseen katsahtaen. Kooten kaikki voimansa hän kaikkien läsnäolijoiden kuullen huudahti: "Saatte kuulla salaisuuden! — Vuodet ovat varmaankin paljon minun muuttaneet, koskapa tähän asti olen voinut pysyä tuntelemattomana".

Tarttuen Don Pedrosta käteen hän lausui: "Minä olen — Fernando, veljesi, joka yli kolmenkymmenen vuoden olen epäsovussa ja vihassa ollut sinusta eronneena".

"Mitä sanottekaan?" huudahti Don Pedros ja hämmästyksen huuto pääsi kokoutuneista. "Olen totuuden sanonut", sanoi Tiikerikatti kylmästi vastaten. "Nimeni olen sanonut. Olen Fernando".

Heikommalla äänellä hän jatkoi: "Kolmekymmentä vuotta olen erämaassa harhaillut; tullut itse villiksi, liittynyt intialaisiin, jotka pian minun valitsivat päälliköksensä. Heidän avullaan tahdoin sinulle kostoa, kun katala onneni minun saattoi tähän tilaan, sinun käsiisi". "Jumalan sallimus tässä on!" lausui Don Pedros lauhkeasti, mutta Tiikerikatti viitaten kädellään jatkoi: "Voimani katoavat. Kuulkaat siis kaikki, ennenkuin silmäni ainiaksi ummistuvat", ja Kivisydäntä osottain hän sanoi: "Sinä et ole minun poikani — olet Don Carlos, veljeni Don Pedroksen poika. Pienenä poikasena sinut salaa ryöstin isältäsi ja vein erämaahan. Lapsesi on tässä, Don Pedros!" huudahti hän ponnistaen kaikki voimansa, jonka jälkeen voimattomana vaipui vuoteelleen.

"Lapseni", kuului kuin kaiku isän suusta ja sydämellisesti hän puristi nuorukaista rintaansa.

"Veljeni!" huudahti Hermosa tuoilta hypähtäen, jolle liikutuksesta oli vaipunut. "Sinäkö, veljeni, olit siis henkeni pelastaja, saattajamme erämaassa aavistamattamme rahtuistakaan, mitkä sisälliset siteet meitä yhdistivät. Jumalani, kuinka kaiken tämän piti tapahtua!"

Tämän kohtauksen kestäessä Tiikerikatti yhä oli kuolontapaiseen uneen vaipuneena. Kerran raotti kuoleva silmänsä ja yhä kalpenevilta huuliltaan kuului ainoa sana: "Anteeksi!"

Huulet ummistuivat ja hetkisen kamppailtuaan Tiikerikatti jäi liikkumattomaksi. — Hän oli kuollut.

"Jumalan sormi on tässä!" lausui Don Pedros syvästi liikutettuna.
"Rukoilkaamme onnettoman sielun puolesta!"

Ja langeten sitten ruumiin viereen polvilleen hän rukoili ja kaikki läsnäolijat seurasivat esimerkkiänsä.

WITUH.

Ensimmäinen luku.

Nuori siirtolainen. — Saapumus. — Talon ystävä.

Kesällä vuotta 1814 lähestyi laiva Etelä-Amerikan itärannikolla olevaa Buenos-Ayres nimisen melkoisen kauppakaupungin satamaa, ja mukanaan oli suuri joukko matkailijoita. Siirtolaisten joukossa oli myös eräs Thomas Mahr niminen nuorukainen, jonka keskustelusta katteinin kanssa saattoi huomata hänen muutama viikko sitten jättäneen synnyinkaupunkinsa Frankfurtin lähteäkseen ensin mainitussa kaupungissa asuvan Robert Warren nimisen enonsa luo. Tämä harjoitti suuremmoista kauppaa eläinten nahoilla, joita Pampas-nimisiltä heinä-aavikoilta kuljetti ja kuultuansa eräältä kauppaystävältään että sisarensa pojasta tulisi aimo kauppias, kutsui hän tämän jälkimmäisen tulemaan luoksensa. Thomas, joksi tahdomme nuorukaista lyhyesti nimittää, seurasi kutsumusta sitä halukkaammin, kun vanhempansa jo kauan sitten olivat kuolleet.

Peninkulmia leveän La Plata-joen ranta tarjosi Thomakselle omituisen näyn. Pitkät matkat olivat sakeata pensaikkaa, joitten yli siellä täällä milloin mahtavat palmupuut leveine lehtikatoksineen milloin taas aloekasvin jättiläisoksat kullankeltaisen karvaisine kukkineen kohosivat ilmoihin. Lukematon monenkarvainen lintuparvi liikkui niiden oksilla, kun samalla koko rantamaa vilisi mitä erinkaltaisimmista vesilinnuista.

Lukematon paljous aluksia ja venheitä ilmoitti vihdoinkin Buenos-Ayresin sataman läheisyyden, jonne pian saavuttiinkin. Astuessaan maihin Thomas ihmisjoukosta suureksi ilokseen kohta huomasi rakkaan enonsa. Sukulaiset ajoivat nyt vaunuilla kaupunkiin, jonka matkan kestäessä Thomaksella oli erittäin äitinsä kuolemasta paljon kertomista.

Sillä välin lähestyttiin varsinaista kaupunkia. Tässä tarjoutuva maisema ei Thomaksesta ollut niinkään ihanaa, sillä La Platan varrella olevat äärettömät Pampas-nimiset heinä-aavikot ulottuvat peninkulmamääriä sisämaahan.

Hitaasti vierivät vaunut pitkin katuja, kun omituinen joukko ihmisiä tullen sivukadulta seisattui erään puodin edustalle. He olivat kauniita, tummaihoisia miehiä rintoihin asti ulottuvalla parralla.

Kauan Thomas tarkasteli näitä komeiden ratsuin seljässä istuvia miehiä.

"Tuletpa heidät lähemmin tuntemaan", sanoi Warren erästä ratsastajoista ystävällisesti tervehtäessään. "He ovat nimeltä Gauchos, tuon suuren juuri näkemäsi Pampas-aavikon asujaimia. Omistaen monilukuisia karjalaumoja he minulle luovuttavat eläintensä nahkoja; jonka tähden olen aina heidän kanssansa tekemisissä".

Pian saavuttiin talon edustalle, joka sekä kokonsa että komeutensa puolesta paljon erosi muista. Tämä oli Warrenin perheen asunto, jonka kesti-ystävälliset ovet nuorelle sukulaiselle nyt avautuivat.

Talonisäntä esitteli sukulaisensa kotiväelleen ja tarjottua ruokaa sekä juomaa vieras vietiin huoneeseen, jossa hyvässä levossa sai virkistää matkan vaihoista rasittunutta ruumistansa.

Herätessään Thomas kuuli enonsa vilkkaasti keskustelevan erään miehen kanssa, jonka tunsikin samaseksi Gaucholaiseksi, jota enonsa matkalla oli tervehtänyt.

Thomas meni huoneeseen, missä molemmat miehet keskustelivat. Gaucholainen nimeltä Wituh, tarkasteli mielihyvällä koreata nuorukaista, ja tultuaan esitellyksi, pyysi häntä ottamaan osaa keskusteluun, joka koski suuremmissa nahkojen hankintaa. Keskustelun molemminpuolisella menestyksellä loputtua Wituh otti sydämellisesti jäähyväiset.

Toinen luku.

Vanhuksen neuvo. — Matkaanvalmistus ja hyvästijätö.

Vuosi oli kulunut umpeen mitään erinomaista Warrenin talossa tapahtumatta. Thomas tuli enonsa kauppaliikkeessä, joka laajenemistaan laajeni, aivan hyvin aikoihin. Peräänkysymys nahoista tuli niin suureksi, että Warren katsoi parhaimmaksi vuosittain lähettää mies nahkain ostoa varten aavikoille. Kysymys vaan oli, ken olisi niin rohkea, tälle pitkälle matkalle lähtemään, seuduille, joilla intialaisten hyökkäyksistä ei ollut varmaa.

Kukapa muu kuin Thomas oli tähän kuin luotu. Mutta tässä asiassa oli Wituh'inkin mielipidettä kuultava.

Muutamana päivänä tämä saapuikin kolmen aseellisen miehen kanssa Warren'ille. Warren, kauppatoveriaan tervehdittyään, kertoi hänelle tuumansa ja Wituh iloitsi siitä suuresti että Thomas hänen kanssansa tahtoi lähteä matkalle, kuitenkin salaamatta, että täällä moni vaara oli uhkaamassa erittäinkin intialaisten puolelta, jotka samoilevat aavikoita ja hyökkäävät gaucholaisten alueelle. "Kuitenkin", hän sanoi, "on rohkean miehen helppo ajaa tuon julman, suurimmaksi osaksi pelkurimaisen roskajoukon pakosalle".

Ukko Warren joutui kuitenkin kaikenlaisiin epäilyksiin, kun tuli kysymys sukulaisensa lähettämisestä Pampas-aavikolle. Hän pelkäsi näet nuorukaisen henkeä, mutta Thomasta ei mitkään esteet voineet enään pidättää ja lopulta saikin enonsa suostumaan.

Tuota pikaa ruvettiin nyt matkalle varustamaan. Kaksi urhoollisinta palvelijoistaan Warren valitsi Thomakselle matkatovereiksi. Tarpeellisten muona- ja muitten tarpeitten varustettua he ottivat Warrenilta jäähyväiset. Ukko ei voinut kättä-antaessaan salata hiipivää surullista tunnetta, vaan Wituh sanoi rauhoittaen: "Olkaa huoleti, ukkoseni, minä panen henkeni nuorukaisen edestä alttiiksi ja katson perään, ettei vähintäkään saa tapahtua!"

Kolmas luku.

Rohkea ratsastus. — Levähdys.

Oli ihana kevät päivä kun urhoolliset ratsastajamme olivat Pampas-aavikolle matkalla. Tuo ääretön lakeus oli kuin peite, jonka mehevän vihreästä pohjasta tuhannen tuhannet monen karvaiset kukkaiset nostivat päitänsä. Siellä täällä oli vaan joukko mangolio-puita taikka kaktus-kasveja nähtävänä. Lukemattomat laumat kesyttömiä hevosia oli noilla äärettömillä ruohokentillä laitumella, ja alinomaa näki puhvelihärkä-parveja ja gaucholaisten puolivilliä sarvikarjaa samoavan ympäri aavikkoa.

Nuorukainen ratsasti äännetönnä gaucholaisen rinnalla, kun yht'äkkiä hänen hevosensa pörhisti korviansa, levitti sieraimiansa ja laski päänsä maan tasalle.

"Hevoset vainuvat tovereitaan", sanoi Wituh Thomakselle; "ne kiiruhtavat juomapaikoille, ja koska mekin tarvitsemme virkistystä, niin lienee parasta seurata heidän jälkiänsä", Neljännestantonin kuluttua matkailijamme saapuivat pensastoon, josta juoksevan kirkkaan lähteen vedellä saivat janonsa sammuttaa. Toverit levittivät peitteet pehmoiselle nurmelle ja Wituh seuralaisineen laskeutui puitten siimekseen hetkiseksi levolle.

Parvi intialaisia, joka juomapaikoille oli tullut hevosia kiinniottamaan, oli huomannut matkailijoiden pensastoon tulon, ja päätti tehdä hyökkäyksen.

Neljäs luku.

Hyökkäys. — Voitto.

Wituh oli seuralaisineen vaipunut sitkeään uneen, kun hän yht'äkkiä heräsi hevosen hirnumisesta. Hän herätti heti toverinsa, jotka ensimmältä hänen ilmiannostaan pelästyivät, vaan sitten tarttuivat aseihinsa. Ennenkuin toinen nuoli lensi läpi ilman, joka yhä vähän kuin ensimmäinenkään sattui tarkotettavaansa, matkailijat jo olivat taistelukunnossa, kukin määrättyllä palkallansa.

Rynnäten lähemmäksi lähettivät intialaiset lakkaamatta murhaavia nuoliansa. Kun heidän sotilaistaan kaksi pahoin haavoitettuna kaatui hevostensa seljältä, niin koko parvi hajosi toinen toisestaan hetkeksi, jolloin taistelu taukosi; mutta tuskin saivat matkailijat pyssynsä uudestaan ladanneiksi, kun vihollinen taas aikoi tehdä hyökkäyksen. Nuolen nopeudella he laskeutuen hevosiltaan toisessa kädessä tomahawka niminen intialais-aseensa, toisessa keihäs ryntäsivät jalkasin matkailijoiden kimppuun. Mutta kun Thomas sai hyökkäävän päällikön yhdellä laukauksella kaadetuksi maahan ja useimmat tämän sotilaista olivat jo kaatuneet, niin jällelle jääneetkin hakivat pakenemalla pelastuksensa.

Kahdeksan kaatunutta intialaista jäi taistelu tantereelle, kun sitävastoin matkailijoiden puolella säästyivät kaikki.

Hieman levättyänsä matkailijat nyt käänsivät kulkunsa Wituh'in asuntoa kohti, sillä pelkäämistä oli, että vihollinen piankin tuli monilukuisempina näkyviin.

Viides luku.

Majassa. — Vaarassa. — Urhoollinen puolustus.

Gaucholaisen asunto on tavallisesti tehty savesta ja rakennukseltaan se on piammiten linnoituksen näköinen. Ympäri rakennusten käy leveä, syvä hauta, jonka äyräiden etu- ja takasivulle piikkisiä kaktus- ja orjantappura pensaita on istutettu. Wituh omisti äärettömän sarvikarjalauman, jota kaitsemassa hän piti kahdeksantoista paimenta. Hänen majansa oli sievästi kivistä rakennettu, kun sitä vastoin katto, kuten sellaisissa rakennuksissa on tavallista, oli turpeilla ja puunoksilla peitetty.

Wituh'in perhe, vaimonsa ja kaksitoistavuotias poikansa, olivat jo sikeässä unessa, kun matkailijat lähestyivät asuntoa. Gaucholaisen emäntä koiran haukunnasta heränneenä nousi peljästyksissään vuoteeltaan, vaan rauhoittui kuullessaan miehensä äänen. Tervehdittyään vaimoansa Wituh hänelle esitteli vieraan. Ruokaillessa emäntä sai kuulla kertomuksen siitä tuimasta taistelusta, jonka matkailijat olivat pamparetkellään kestäneet, eipä hän sitäkään unhottanut mainita, että Thomaksella oli syytä kehua itseänsä hänen henkensä pelastajana.

Koko sen päivää ja seuraavan yön oli aivan rauhallista; mutta seuraava päivä ei ehtinyt iltaan, kun aivan läheltä Wituh'in asuntoa kuului intialaisten kiljuva sotahuuto. Kauhistuneina huudosta asukkaat tarttuivat aseisiin. Muutama laukaus katolta kaatoi heti kaksi hyökkäävää intialaista. Hurjassa vimmassa syöksivät nyt muut uudelleen esiin; mutta Wituh, vieraansa Thomas ja urhoisat toverinsa pitivät lakkaamatta ampumista vihollisten riveihin vireillä katon aukoista, jossa kuolettavilta nuolilta olivat turvassa. Vihollisten sotilaita oli jo kahdeksan kaatunutta ja useita haavoittuneita, antamatta kuitenkaan vähintäkään perään, kun yht'äkkiä yli Pampas-aavikon kaikui vieras sotahuuto, joka täytti intialaiset kauhulla. Kun he suurimmassa epäjärjestyksessä yrittivät peräytymään, huomasivat ratsujoukon, joka nähtävästi riensi apuun. Viholliset pakenivat tuuliaispäänä, jättäen kuolleensa ja haavoitettunsa, vastakkaiseen suuntaan, apuun rientäneitten karjapaimenten seuraamina. Kaikki

kokoontuivat sitten Wituh'in asuntoon, jossa emäntä sytytetyllä nuotiovalkealla oli voimakkaan aterian valmistanut. Miehet asettuivat sitten nuotion ympärille mehukasta riistapaistia syömään. Wituh oli sitä mieltä että mahdollinen hyökkäys kostonhimoisten vihollisten puolelta olisi estettävä, jonka tähden hän kutsutti kokoon kaikki gaucholaiset ja paimenet yksissä voimin vihollista rankaisemaan. Tähän tuumaan kaikki yhtyivätkin. Talon asujamet menivät sitten levolle ja seuraavan päivän sarastaessa vietiin joka haaralle viestit yhteisestä retkestä intialaisia vastaan. Sunnuntain aamuna kokoontui melkoinen joukko miehiä joka taholta Wituh'in asuntoon. Sotaneuvottelun pidettyä lähti illan pimetessä muudan sata aseellista ratsastajaa pampas-retkelle. Thomas jäi perettä ja kotia vartioimaan, kun liittoutuneet kaikessa hiljaisuudessa lähtivät matkaan.

Kolmannen päivän aamulla he jo pääsivät intialaisten jäljille ja puolenpäivän korvissa syntyi taistelu, joka kääntyi rosvoilija-joukoille hirveäksi tappioksi.

Kuudes luku.

Hauska kotiintulo. — Ero.

Kuudennen päivän aamulla vihdoinkin ratsastajat suurella riemulla palasivat Wituh'in asuntoon, jossa voiton johdosta ilokemut toimitettiin. Thomaksen kanssa suostuttuaan suuremmoisista nahkalähetyksistä gaucholaiset, sekä Wituh'ilta ja hänen perheeltänsä että Thomakselta ottivat sydämelliset jäähyväiset. Myös Thomaskin, joka näissä muutamissa päivissä oli kaikkien rakkauden saavuttanut, mielti paluumatkalle lähtöä ja Wituh tahtoi itse saattaa vieraansa kotio.

Häiritsemättä saapui seurue muutaman päivän kuluttua Buenos-Ayresiin ja vanhan enon ilo oli suuri nähdessään sukulaisensa ihka terveenä edessä.

Warrenille kertoi nyt Wituh kuinka urhoollisesti nuorukainen oli taistellut ja mitä hän koskaan ei voinut unhottaa, kuinka Thomas eräässä hyökkäyksessä oli hänen henkensä pelastanut.

Kolmipäiväisen viipymisen jälkeen tuli gaucholaisellekin eronhetki. Syleillen Warrenia ja Thomasta, jotka hänelle olivat tulleet rakkaiksi, hän nousi satulaansa, kannusti hevostansa ja katosi pian ystävänsä näkyvistä.

Seitsemäs luku.

Kuolon kielissä. — Ijäinen ero.

Seuraavat vuodet Warrenin talossa vierivät erinomaisempia tapahtumatta. Kauppa kävi oivallisesti, ja sen laajeneminen oli suureksi osaksi Thomaksen ansio. Mutta kaikki on katoovaista. — Keväällä vuotta 1817 nähtiin Wituh Buenos-Ayresin katuja pitkin ratsastavan Warrenin taloon. Surullisena ja alla päin tuli Thomas tällä kertaa häntä vastaan.

"Terve tultuanne, rakas ystäväni", huudahti Thomas surullisella äänellä. "Kiitos Jumalan että tulitte enoni luo viimeisille jäähyväisille".

Kyynelsilmin astui Wituh portaita ylös ja meni kuolevan vanhuksen huoneeseen. Hänen lähestyessään kuoleva vielä kerran raotti lakastuneita silmiään ja vaivaloisesti liikkui huuliltaan sana "Wituh!" jonka jälkeen päänsä rauhallisesti vaipui alas ja — hän heitti henkensä.

Pitkällisiä surun päiviä Wituh tällä kertaa vietti Warrenin talossa. Tätä hän ei aavistanut. Hän viivähti kaupungissa siksi kunnes väsyneen matkailijan ruumis oli haudattu, jonka jälkeen rupesi paluumatkalle lähtöä säälimään. Jäähyväisten hetki nyt tuntui katkerammalta kuin koskaan ennen ja ratsastaessaan seurueineen kaupungin katuja oli kuin näkisi hän tämän viimeisen kerran.

Ja viimeispä erän hän sen näkikin. Muutama kuukausi sen jälkeen hän eräässä taistelussa intialaisia vastaan tuli kuolettavasti haavoitetuksi ja viimeisiä sanojansa oli terveiset Thomakselle.

Helppo on ajatella millä tunteilla tämä vastaan otti tiedon Wituh'in kuolemasta. Thomas sitä vastoin, joka sai enonsa kauppaliikkeen periä, näki vielä monta onnellista päivää ja palautti usein mieleensä muiston kelpo gauchosta.

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it

away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation’s website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment

including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.